

Velja po pošti:

celo leto naprej K 26—
pol leta " " 13—
četrt leta " " 6-50
en mesec " " 2-20

V upravnishvu:

celo leto naprej K 20—
pol leta " " 10—
četrt leta " " 5—
en mesec " " 1-70

Za pošlj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — V sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petivtrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11
za trikrat 9
za več kot trikrat . . . 8
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvtrst 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Državni zbor.

Dunaj, 2. julija.

Kaznovanje uradnikov.

Danes teden so socialni demokratje Glöckel in tovariši najno predlagali: Zbornica naj izreče vladi grajo, ker je prenestila in tako kaznovala računskega revidenta Schmida, računskega oficila Pollaupa in finančnega koncipista dr. Wabra. Ob enem se vlada pozivlja, da takoj razveljavi svojo odredbo. Daje se naroča vladi, da vlada predloži načrt uradniške službene pragmatike, ki odgovarja modernim pravnim načelom ter določa pravice in dolžnosti državnih uradnikov.

Znani baron Hock in tovariši pa so še predlagali, naj zbornica izvoli poseben odsek, da pregleda dotične uradne akte ter o uspehu poroča zbornici.

Slab začetek nove zbornice. V zvezi z deželnimi financami so posamezni govorniki skoraj dve seji govorili o galskih razmerah. In sedaj zopet že dve seji tratio čas z vprašanjem, ali sme vlada prenesti oziroma kaznovati uradnika, ki v svoji službi kruto ruši disciplino, ne prihaja v urad, pač pa na javnih shodih na vsa usta napada vlado in njene naredbe. Mi smo in bomo vedno gradili oni kruti birokratizem, ki izrablja uradniške moči kot slepo orodje in mrtve stroje. Tudi smo zadnji, ki bi uradnikom hoteli kratiti politične pravice. Pač pa moramo zahtevati iz ozirov na ljudski, javni blagor, na potrebni red v uradu in državi, da uradnik vestno izvršuje svoje dolžnosti in tudi svoje politično prepričanje izraža v dostojnih mejah. Kakor ima vsak delodajalec pravico zahtevati od delojemalca, da izvršuje po prostovoljni pogodbi sprejete dolžnosti, ali pa ga v določenem roku odpusti, ravno tako in še v višji meri ima država pravico zahtevati od svojih uradnikov in uslužbencev, da izvršujejo svoje dolžnosti, katere so prostovoljno sprejeli pod službeno prisego. In ena prvih dolžnosti vsakega uradnika je, da ne ruši potrebne discipline. Kaj pa naj poreče ljudstvo, ki plačuje uradnike, ako nižji uradnik brez vednosti ali pa celo proti volji svojega predstojnika ne pride v urad ter se s tem pobaha še na javnem shodu ter udriha po javni oblasti, ki bi jo moral zagovarjati! Tak uradnik ruši disciplino, pa tudi svoj ugled pred javnostjo. Ako bi smel uradnik samovoljno postopati v uradu ali pa sploh dosledno zanemarjati svoje stanovske dolžnosti, potem bi smeli tudi davkoplačevalci kratkoma odreči državi davke. Kam pa pridemo tem potem? V popolno anarhijo.

Zato rečemo, da je naravnost brezvestno s takimi nujnimi predlogi, kakor je ta, dva dni tritati dragi čas. Socialni demokratje in njihovi židovski trabantje na desnici bi bili na primerno interpelacijo dobili od vlade isti od-

govor, kakor so ga danes po dolgotrajni prazni razpravi slišali iz ust finančnega ministra.

Dr. Korytowski je med živahnim odobravanjem večine obširno pojasnil, da premeščenije imenovanih treh uradnikov ni v nobeni zvezi z volitvami. Disciplinarna preiskava se je vršila davno pred volitvami, disciplinarni svet jih je obsodil zaradi dejanj, ki so jih sami priznali. Vlada pa jih je prenestila šele po volitvah, ko je bilo gotovo, da ne bodo izvoljeni za državne poslance. Vlada dopušča uradniške organizacije v službeno dopustnih mejah. Toda uradnik mora tudi v javnosti računati z razmerami, v katerih živi. Upoštevanje mora narodnost in versko prepričanje ljudstva, med katerim službuje in katero ga plačuje. Svoje uradniške moči in oblasti ne sme nikdar zlorabljati. Ravno nasprotno pa so delali imenovani trije uradniki, zato je vlada storila le svojo dolžnost, ko jih je prenestila in disciplinarno kaznovala. (Živahno odobravanje.)

Govorili so nato poslanci grof Sternberg, ki je vzbujal mnogo smeha, rusinski poslanec Budzynski, nemški radikalec Weidenhoffer, socialni demokrat Winter in baron Hock za nujnost. Odločno pa je med burnim odobravanjem krščanski socialist dr. Schlegel pobijal prvi del predloga, ki meri na to, naj zbornica vladi izreče grajo ter zahteva, da vlada razveljavi svojo odredbo. Priporočal pa je drugi del predloga, v katerem poslanec Stransky zahteva, da vlada čim prej zbornici predloži primerno službeno pragmatiko za uradnike. Ta dodatni predlog je obveljal, vse druge je zbornica odklonila.

× × ×

Dunaj, 2. julija. O govoru finančnega ministra Korytowskega treba še pripomniti, da se je jako spretno skliceval na zadnje parlamentarne boje na Francoskem, kjer vlada, dasi republikanska in demokratiška, uradniškemu združevanju stavlja neprimerno večje ovire kakor avstrijska vlada. Za Korytowskim je govoril grof Sternberg in sicer po svoji navadi originalno. Iznasel je takoi, da je vse, kar je minister govoril, pesek v oči poslancem. Ker je Korytowski navaal nekaj izrekov iz francoskih parlamentarcev po francosko, je vprašal, ali bodo prišli v steno-graški zapisnik ali ne, kajti to so tudi nemški govori, katerih se pa ne sme protokolirati. Najbrž pa se bodo protokolirali zato, ker jih je finančni minister govoril. Kar se pa tiče splošnega vtisa ministrovega govora, je tak, da moram reči: finančni minister se je opravičil pred socialnimi demokrati zato, ker se je sploh rodil. (Smeh.) Kajti on je član ministrstva, ki ni nič drugega, kakor izvrševalni odbor socialne demokracije. Ves njegov govor o disciplini in avtoriteti je imel samo namen preslepiti nas, da ne bi opazili, kako ministrstvo plove z rdečkarji. Minister Korytowski je dejal, da se ne sme tukaj vzporediti škandalov, ako se hoče kaj doseči: Prosim

vas, povejte mi sredstvo, kako bi tukaj kaj dosegli brez škandalov. (Veselost!) Samo tedaj se kaj doseže pri nas, ako se kolikormogoče več škandalov dela. To vidite pri socialnih demokratih. Sternberg nato obdelava upravo cesarskih posestev v njegovem volivnem okraju, kjer so delavci in uradniki agitirali proti Sternbergu za socialnega demokrata. Dobro je bilo, kar je dejal o programu vlade. Korytowski je namreč trdil, da ni politiški minister. Sternberg je dejal, da kdor razvija program, kakor ga je on in kdor apelira na zaupanje ljudstva, ne sme trditi, da nima politiškega programa. Ker naša parlamentarna država nima čisto parlamentarnega kabineta, ki bi imel svoj lastni program, odtod vsa zmeda. Govoril je še dalje o vsem mogočem, nakar ga predsednik opomni, naj govori o predmetu. Sternberg odgovori, da se je tudi minister od predmeta oddaljil. Vlada jadra s socialno demokracijo. Ali naj jo še podpiramo? Rajši jo še mi za rdečkarji ubremo in si z njo razdelimo zemeljska dobra, dokler je čas, kajti drugače ne dobimo nič. (Veselost.) Govor krščanskega socialca Schlegla smo že navedli. Ko nemški nacionalcec Weidenhoffer trdi, da je neki krščanskosocialni uradnik denunciral discipliniranega uradnika Waberja, protestira posebno duhovnik Bau-chinger. Nemški radikalec Stransky vpilje: Kdo pa je ta »far«, ki tako rjove? Nato zakliče krščanski socialcec Bielohlavek: Gospod Stransky, vi ste izvoljeni s faršimi glasovi! (Burna veselost.) Značilno je, da je nemško-nacionalna zveza, dasi se je sklenil med njo in krščanskimi socialci glede na disciplinacijo uradnikov kompromis, glasovala v nasprotnem smislu kakor krščanski socialci in je do-govor prelomila. Krščanski socialcec Bielohlavek je nacionalcem grozil: Čakajte, to vam že poplačamo! To bomo vaše ministre podpirali!

Razpustitev dume.

Ministrski predsednik je na interpelacijo socialnega demokrata Modracka glede na razpustitev ruske dume odgovoril, da je ta interpelacija vmešavanje v notranje politične zadeve tuje države. Naša vlada se že zato ne bo v to vmešavala, ker jo veže prijateljsko razmerje z ruskim carstvom in ker bi to čisto nasprotovalo vsem načelom mednarodnega prava. Avstrijska vlada tudi odločno odklanja napade na rusko vlado.

Jezikovno vprašanje.

Dunaj, 2. julija. V parlamentarnih krogih se govori, da se je cesar nasproti ministru Pacaku nepovoljno izrazil o poizkusih spraviti v zbornici zopet na dan jezikovno vprašanje. Minister je cesarju razložil vzroke, zakaj Čehi zahtevajo protokolacijo nemških govorov in je djal, da se bo zadeva najbrž povoljno rešila. — Nemški poslanci iz Češke bi

radi vložili predlog, naj se nemški jezik zakonsko določi kot poslovni jezik zbornice.

Načelniki odsekov.

Dunaj, 2. julija. Izvoljeni so za načelnike in njihove namestnike v proračunskem odseku Chiari, Kramar, Ebenhoch, Nemec; v poslovnem odseku Fuchs, Bobrzenski, Pernerstorfer; v legitimacijskem odseku dr. Šusteršič, Schlegel, Herold; v odseku za podpore Schreiner, Schrafil, Udrzal; v imunitetnem odseku Slama, Funke, Rieger.

Zveza nemških strank.

Dunaj, 2. junija. Danes je zborovalo devetčlansko načelnishvo Zveze vseh nemških strank pod predsedstvom poslanca Sylvestra. Najprej so se vsi pritožili proti nujnim predlogom, ki ovirajo vse delo kakor v prejšnji zbornici. Splošno se je povdarjalo, da delo pri sedanjem poslovnem redu ne bo šlo naprej in je treba korenito preosnovati poslovanje.

Svobodna agrarna zveza.

Dunaj, 2. julija. Pripravljalni odbor svobodne agrarne zveze je izdelal pravila, katera so se tudi odobrila. Posle vodi načelnishvo iz peterih članov, katerim stoji na strani svetovalstvo sestojee iz 25 članov. Pri sestavi se bode oziralo na vse narodnosti in na vse stranke. Nova zveza ne bo sklepala z večino, ampak vršila se bodo zgolj posvetovanja, da bodo vsi člani natančno pončeni o agrarnih predlogih.

Gosposka zbornica.

Dunaj, 2. julija. Novi per dr. Eppinger predlaga, naj gosposka zbornica nujno in v čim najkrajšem času izdela zakonski načrt glede na saniranje deželnih financ in s tem pokaže, kako se tudi gosposka zbornica za vsa aktualna ljudska vprašanja zanima. Član desnice grof Franc Thun je pobijal Eppingerjeva izvajanja, kakor je zbornica nujnost odklonila in sklenila predlog rešiti navadnim potom. Sploh se opaža, da se v gosposki zbornici nekaj pripravlja. Modrejši možje snujejo novo stranko, da oživijo staro zbornico.

Parlamentarni jezik.

Dunaj, 2. julija.

Nobenega dvoma ni, da imajo nemški poslanci popolno pravico, govoriti vsak v svojem jeziku. Kdor zanika to pravico, ta omejuje tudi pasivno volilno pravo. Doslej tudi s pravnega stališča ni nihče tajil te pravice. Sicer določa § 2. zakona z dne 10. junija 1869 št. 113., da je le nemško besedilo državnega zakonika avtentično, iz te določbe pa se ne more sklepati, da bi nemški poslanci ne smeli govoriti v zbornici v svojem jeziku, da bi bile prepovedane nemške peticije ali iz-

LISTEK.

Zlati hrošč.

(Angleški spisal Edgar Allan Poe. Poslovenil I. M.)

(D dalje.)

»No, Jupiter je pobral pergament, zavi valj žuželko ter jo dal meni. Kmalu potem smo se obrnili proti domu in med potoma srečali poročnika G. Pokazal sem mu hrošča in on me je zaprosil, naj mu ga pustim vzeti ž njim v fort. Ko sem privolil, ga je utaknil v žep svojega telovnika, brez pergamenta, v katerega je bil zavit in ki sem ga obdržal v roki, ko ga je on ogledoval. Morebiti se je bal, da bi se jaz ne premislil, ter je menil, da je najbolje, ako si zavaruje plen naenkrat — znano vam je, kako zelo je navdušen za vse, kar je v zvezi z naravoslovjem. V istem času sem moral jaz utakniti pergament v žep, ne da bi si bil svest tega.

»Spominjate se, ko sem stopil k mizi, da bi naredil sliko žuželke, da nisem našel nobene papirja tankaj, kjer se je navadno nahajal. Pogledal sem v predal in nisem našel ničesar. Preiskal sem svoje žepu v nadi, da najdem kako staro pismo, ko se je moja roka dotaknila tega pergamenta. Tako sem vam nadrobno popisal način, kako je prišel v mojo last: kajti okoliščine so vplivale name z neko posebno silo.

»Brez dvoma si bodele mislili, da imam

bujno domišljijo — vendar jaz sem že ustanovil neke vrste zvezo med vsem. Ob obrežju se je nahajal čoln in ne daleč od čolna pergament — ne papir — z mrtvaško glavo naslikano na njem. Vprašali bodele seveda: »Kje pa je zveza?« Jaz vam odgovorjam, da je lobanja ali mrtvaška glava dobro znani znak morskimi roparjev. Zastavo z mrtvaško glavo razvijajo pri vseh bojih.

»Dejal sem, da je bil omenjeni košček pergament in ne papir. Pergament je tralen — skoro nerazrušljiv. Stvari majhne vrednosti se redkokdaj zaupajo pergamentu, zlasti ker se navadne namene pisanja ali risanja ni tako dober kakor navaden papir. Ter misli so kazale na neki pomen — neko važnost mrtvaške glave. Moji pozornosti tudi ni utekla oblika pergamenta. Akoravno je bil eden izmed njegovih koncev po kakem naključju uničen, se je vseeno moglo videti, da je bila prvotna oblika podolga. Bil je samo odrezek, kakor se ga je utegnulo izbrati za kak zapisnik — za kako stvar, ki se je hoče čez dolgo časa zopet spomniti in dobro shraniti.

»Vendar,« sem segel v besedo, »vi pravite, da se lobanja ni nahajala na pergamentu, ko ste delali sliko žuželke. Kako morete potem iskati kake zveze med čolnom in lobanjo — posebno ker je morala biti poslednja, z ozirom na vaše lastno priznanje, narisana (Bogvé kako in od koga) v času po vašem risanju skarabeja?«

»Ah, v tem tiči vsa skrivnost; akoravno je bila v tem oziru tajnost, sem vseeno imel primeroma malo truda razrešiti jo. Moji koraki so bili gotovi in so mogli dovesti samo do

enega zaključka. Sklepal sem n. pr. takole: Ko sem risal skarabeja, očividno na pergamentu ni bilo nobene lobanje. Ko sem dovršil sliko, sem izročil sliko vam ter vas pazljivo opazoval, dokler mi je niste zopet vrnili. Vi toraj lobanje niste naredili in v sobi ni bilo nikogar drugega, da bi mogel storiti kaj takega. Toraj se ni naredila s človeško pomočjo. In vseeno je bila naredjena!

V tem stadiju svojih premišljevanj sem se skušal spomniti, in sem se tudi spomnil z vso jasnostjo na vsak dogodek, ki se je pripetil nekako v onem času. Vreme je bilo mrzlo (redke in srečne slučaj!) in ogenj je gorel na ognjišču. Jaz sem bil od dela precej razgret in sem se vsedel k mizi. Vi pa ste pomaknili stol blizu ognjišča. Ravno tedaj, ko sem položil pergament v vašo roko in ko ste ga začeli ogledovati, je priskakal v sobo moj novofundlandec Volk ter vam skočil na rame. S svojo levico ste ga božali in skušali držati od sebe, meitem pa ste svojo desnico, ki je držala pergament, brezskrbno nagnili preko kolena, tako da je prišla v precejšnjo bližino ognja. V onem trenutku sem že mislil, da je papir začel goreti in sem vas ravno hotel opomniti; predno pa sem mogel spregovoriti, ste odmaknili roko proč ter ga začeli zopet ogledovati. Ko sem prevdral vse te posameznosti, nisem niti za trenutek dvomil, da je bila gorkota, ki je na pergamentu prikazala lobanjo, ki sem jo videl na njem narisano. Dobro vam je znano, da se nahajajo kemični preparati in so obstojali že od nekdaj, s pomočjo katerih je mogoče pisati bodisi na papir bodisi na pergament tako, da postanejo po-

teze vidne šele tedaj, ako se izpostavijo vplivu ognja. Včasih se uporablja kobaltova barva, omehčana z aqua regia in razredčena s štirimi deli vode; iz tega nastane zeleno črnilo. Regulinski kobalt, raztopljen v salpetrovi kislini, daje rdeče črnilo; te barve izginejo prej ali slej, ko se stvar, na kateri se je pisalo, posuši, vendar se zopet prikažejo, ako se izpostavijo vplivu vročine.

»Sedaj sem z veliko skrbnostjo pregledoval mrtvaško glavo. Zunanji robovi — robovi slike najbližje robu pergamenta — so bili nekoliko bolj vidni kakor ostali deli. Jasno je bilo, da je bil učinek toplote nepopoln ali neenak. Nemudoma sem vžgal ogenj in izpostavil vsak del pergamenta največji vročini. Prvi učinek je bil, da so se tanjše poteze lobanje pokazale mačnejše; ko sem pa poskus ponavljal, se je prikazala v vogalu papirja, diago-nalno nasproti onemu, v katerem se je nahajala mrtvaška glava, podoba neke stvari, o kateri sem v začetku mislil, da je koza. Natančnejša preiskava pa me je prepričala, da je predstavljala kozliča (angl. kid).

»Ha! Ha!« sem dejal, »gotovo nimam nobene pravice smejati se vam — poldrugi milijon denarja je preveč resna stvar za smejanje — vendar vi ne morete ustanoviti tretjega člana v svoji verigi — ne morete najti nobene posebne zveze med svojimi morskimi roparji in kozo — morski roparji, kakor veste, nimajo ničesar opraviti s kozami, te spadajo v poljedelstvo.«

»Rekel sem vendar, da slika ni predstavljala koze.«

»No, pa kozliča — precej vse eno.«

ključni nenemški samostojni predlogi in interpelacije. Zadnja leta se je bila že udomačila navada, da je predsedstvo sprejemalo nenemške interpelacije in peticije. Tudi so razni nenemški poslanci, dasi so bili zmožni tudi nemškega jezika, s tem varovali pravice svojega jezika, da so vsaj pričenjali svoje govore tudi v svojem jeziku. Toda noben govor ni bil objavljen v stenografičnem zapisniku.

Drugačn pa je stvar, ako jo nepristransko presojamo s praktičnega stališča. V prvi vrsti bi morali dobiti spretne stenografe za češki, poljski, rusinski, slovenski, hrvatski, italijanski in rumunski jezik. Ti stenografi bi morali vedno biti navzoči v zbornici, ker je vsak čas mogoče, da se oglasi poslanec, ki ali ne more ali noče govoriti v nemškem jeziku. Sedaj posluje dvajset nemških stenografov. Število nemških stenografov bi moralo biti vsaj dvakrat večje. Ta težava bi se mogla vsak čas premagati.

Toda dalina posledica bi bila, da bi moral predsednik znati vseh osem, v Avstriji priznanih deželnih jezikov, ali bi pa moral biti v predsedstvu za vsako narodnost poseben podpredsednik. Tudi to je še mogoče in izvedljivo. Pa recimo, da slovenski ali katerikoli nenemški poslanec v razpravi o zakonu, ki ima mnogo paragrafov, nasvetuje razne spremembe ali dostavke, potem bi bila stvar že težavnejša. Morali bi biti vedno navzoči vsi nenemški podpredsedniki ali pa za vsak jezik več prelagatelji, ki bi zbornici v nemškem jeziku tolmačili nenemške predloge. Tega pač nihče ne more zahtevati od poslancev, da bi razumeli vse jezike ali da bi glasovali o predlogih, ki jih ne razumejo.

Pojdimo dalje. Vlada bi morala vse vladne predloge predlagati zbornici v vseh jezikih. Predsednik bi moral ali sam ali s pomočjo tolmačev vsako svojo izjavo podati zbornici tudi v vseh osmerih jezikih. Kar pa velja za zbornico, bi moralo veljati tudi za odseke. Tudi v odsekih bi smel vsak poslanec govoriti in predlagati v svojem jeziku. Ker pa je že sedaj parlamentarni aparat jako okoren, bilo bi delo v zbornici naravnost nemogoče, parlament bi postal babilonski stolp. Kar je torej mogoče »de iure«, to je izključeno »de facto«.

S temi dejstvi, z nepremagljivimi težavami so doslej tudi računalni nenemški poslanci ter govorili gladko ali okorno nemščino. Tudi sedaj v novi zbornici bi morda to vprašanje ne bilo postalo tako resno in pereče, ko bi se nemški poslanci ne bili s tako silo upirali nenemškemu govoru, predlogom in interpelacijam. Ravno zistem, da mora biti poslovni in uradni jezik nemški, je rodil najhujši odpor v prvi vrsti med češkimi poslanci. Ti so sklenili, kakor je že znano, da se sploh ne oglašijo v zbornici, dokler ni rešeno vprašanje parlamentarnega jezika.

Vendar se nam zdi, da je bil sklep čeških poslancev prenagljen. Dr. Kramář je resno svaril tovariše v »Zvezi čeških poslancev«, naj se ne prenagljajo. Toda radikalna večina je obsodila vso zvezo, da je gluho nemo morda že tedne in tedne. Označeno vprašanje se more rešiti v dogovoru predsedstva z vlado in načelniki raznih klubov. Tudi v tem slučaju je kompromis edina pot do sporazumljenja. Zato je povsem pravo zadel »Čas«, glasilo čeških realistov, piše: »Trapisti v zbornici se v istini zanimiva posebnost. Dvomimo, da brez škode kaj dosežemo na ta način. Češki poslanci škodijo s svojim sklepom le sami sebi: To se je videlo že v razpravi o deželnih finančah ko se je vsled tega sklepa dr. Herold moral črtati iz vrste govornikov.«

V kratkem pride v razpravo začasni državni proračun, ko bodo stranke označevale svoja stališča nasproti vladi. Ali bodo v tej razpravi tudi gluho nemi češki poslanci, ki tvorijo tretjo največjo stranko? Sklep čeških poslancev pa je tudi sploh nevarna dinamitna bomba za zbornico. Mnogo je novih poslancev, ki žele z ozirom na svoje volivce čim

preje izprazniti svoje torbe, v katerih imajo spravljene razne želje in zahteve. In sedaj, ko vré še novo vino v sodu, morajo molčati. Kdor pozna psihologijo parlamenta, dobro ve, da more pritajen, prisiljen molk nenadoma izbruhniti v jezo in srd. Veho ali čep more novo vino s silo tresniti iz soda in brluzga boše sikala na levo in desno.

Gre se za načelno velevažno pravico ljudstva, čast naroda, zato je sveta dolžnost merodajnih faktorjev, da čimprej odstranijo bombo iz zbornice. Najti morajo način, po katerem je mogoče ustreči onim zahtevam nemških poslancev, ki so izvedljive. Že v prejšnji zbornici je bilo več poslancev, ki so bili nezmožni nemškega jezika. Govorili so svojim ožjim tovarišem in klopem, ali pa čitali nemške izjave, ki so jih sestavljali s pomočjo tolmačev. V novi zbornici pa je osobito iz Galicije še več poslancev, ki so nemščine povsem nezmožni. Ali naj sede ti ljudje kot ljudski zastopniki leta in leta kot muhi v klopih? S tem dejstvom morajo računati predsedstvo, vlada in nemški poslanci.

Pripomnimo še, da so tudi češki socialni demokratje predsedniku dr. Weisskirchnerju naznanili svojo zahtevo, da mora zapisnik objavljati tudi nenemške govore in interpelacije. Ako predsedstvo najpозneje v enem tednu primerno ne reši tega za zbornico perečega vprašanja, izcimni se lahko obstrukcija, in vsi upi nove zbornice bi splavali po vodi.

NOVI DEŽELNI ŠEF V BOSNI.

Dunaj, 2. julija. Za poveljnika 15. armadnega zbora in deželnega šefa bosanskega je namesto Alborija imenovan feldmaršallajtnant von Winzor.

OGRSKA.

Položaj. Pernerstorfer proti ogrski vladi.

Na Ogrskem vlada sedaj med odločilnimi krogi skrajna napetost in uprav bolestanja nervoznost. Baron Banffy je na nekem banketu v Szegedinu dejal, da se Ogrska bliža političnemu socialnemu in gospodarskemu propadu in da je hrvatsko vprašanje postalo tako nevarno, kakor nobena kriza od leta 1867 sem. To boli Mažare in posebno od vlade plačane liste, ki se strašno širokoustijo, češ, Hrvate bomo lahko za južno požrli. »Pester Lloyd«, »Pesti Naplo«, »Egyetertes«, »Budapesti Hir-lap«, vsi od 1. julija. Sedaj pa je še iz Avstrije prišel razburjat Ogrske socialno-demokratski poslanec Pernerstorfer. Njegov govor na kongresu nemških socialistov v Budimpešti je ogrsko vlado zadel v živo meso. Nič ne poma-ga, da vpeljejo, da treba Pernerstorferja po odgonu odpeljati nazaj, odkoder je prišel, vsi čutijo, da je Pernerstorfer povedal Ogrom to, kar pravzaprav čuti cela Avstrija in ves izobraženi svet. In kaj je dejal Pernerstorfer? Konstatiral je:

1. Ogrski parlament ne zastopa niti interesov posameznih političnih strank in skupin, ampak v njem so zastopane zgolj klike, ki parlament izrabljajo za svoje osebne namene. 2. Ogrski parlament ni javno pozorišče, kjer se lahko lopove označi za lopove in pošteni-jake za pošteni-jake, ampak je docela ne-javna, samo za klike namenjena zborovalnica, kjer se med seboj pomenijo o tem, kako se bodo lažje ognili javnosti. Zato igrajo v njem vloge Polonji in drugi. 3. Ogrska vlada dela zase na ta način, da označijo cesarja in krono za reakcionarno, protiljudsko, protinarodno. To ni res. Pernerstorfer je dejal do-besedno: »Čisto redek slučaj je — morda edini — da je krona šla z ljudstvom v boj proti fevdalnemu plemstvu. Ne obotavljam se reči, da si je stari cesar pridobil svetovno-historiškó zaslugo s tem, da je tok časa raz-umel.« Tak cesar je v resnici svobodoljubljen in mažarska vlada nima pravice slepiti ljud-stva ter ga hujskati proti kroni. 4. Vlada ne more več socialnih demokratov imenovati »izdajalce narodov«. Ogrski socialni demokratje so narodni, spoštujejo pa tudi nemažarske

narodnosti. — Da Ogrji ne morejo biti teh iz-vajanj veseli, je umevno. Da, nekateri mažar-ski listi namigujejo, da je Pernerstorfer pri-šel Košutu brat lekcijo po naročilu — ba-rona Becka in krone. Tako zelo so že Ma-žari v strahu.

Spor s Hrvati.

Zagreb, 2. julija. Ban Rakodczay še zdaj ni dobil ljudi, ki bi hoteli z njim vladati. To je res zelo redek slučaj. Niti enega hrvaškega časnika ne dobi, ki bi hotel spuščati v svet kako notico, ki bi bila banu ugodna. Za Rakodczaya mora zdaj pisati »Pester Lloyd«, ki piše, da ban — čaka in da do zdaj ni še niti poizkusil nadomestiti sekcijske načelnike, ki so odstopili. To je seveda izgovor. Ban je dr. Badaja celo uro nagovarjal, naj ostane na svojem mestu. Badaj je odgovoril, da ne more delati skupaj z banom, ki priznava ogrsko enotno državo, ker on (Badaj) te države nikoli ni priznal in jo tudi nikoli ne bo. Bivši podban Nikolič, katerega je ban pol ure nagovarjal, naj ostane, mu je dejal, da bo on sam vodil odslej proti njemu opozicijo, in sicer z vso odločnostjo. Položaj označuje posebno dejstvo, da je ban konferiral z vodi-telji bivše »mažaronske« stranke, da pa tudi od teh nihče noče prevzeti vlade. Ko je dr. Tomašič, odlični voditelj te stranke, izvedel, da pride Rakodczay v Zagreb, je mesto nana-glama zapustil. Mažaronska stranka se noče staviti v nasprotje s celim narodom, drugi pa noče pomagati tisti ogrski koalicijski vlad-i, ki je leta 1906 vrgla mažarone v prid hrvaški resolucijski koaliciji. Vrhtega pa so po-šteni »mažaroni« zdaj na strani Hrvatov, ker se je od strani Ogrov nagodba v resnici kruto kršila. Baron Pavel Rauch je celo de-jal, da je ogrska vlada nalašč predložila že-lezničarsko predlogo, da Hrvaško docela pod-jarni. Vseučilišni profesor dr. Spevec meni, da bi se posloilo banu sestaviti vlado, ako bi zagotovil, da hoče strogo varovati nagod-bo, kajti nekateri snujejo novo »ustavno stranko«. Ta stranka hoče varovati nagodbo proti oni vedno naraščajoči struji na Hrvaškem, ki hoče nagodbo vreči. Gospod Franjo Spevec hodi zopet svoja posebna pota.

»Preussische Jahrbücher« o sporu.

V znanih znanstvenih »Preussische Jahrbücher« obravnava o hrvaško-ogrskem sporu bivši mažarski poslanec Korody. Iz-va-ja, da je spor čisto naravna posledica nena-ravnega sporazuma med Košutovci in hrvaškimi resolucijski. Podpredsednik zbor-nice Rakovsky britko toži, da se v parlamentu kraljestva ogrskega že cel mesec govori hrvaško, kar nobeden ne razume; kaj bo, pravi-jo »Jahrbücher«, ko bodo v ogrski parla-ment prikorakali Nemci in Slovaki in Rumun-ci ter bodo govorili v jeziku, ki pa ne bo ne-razumljiv ...

»Svobodni ogrski parlament.

Budimpešta, 2. julija. Seja zbornice 2. t. m. je bila nov dokaz skrajne brutalnosti plemena, ki pohaja od Hunov. Predsedstvo je prevzel energični Rakovsky. Ta je zopet meni nič tebi nič poslancem Lorkoviću, Vin-koviću in Surminu kar zapovrstjo vzel be-sedo, češ, da se ne držijo strogo predmeta: § 1. železničarske predloge. Ko zakliče Fern-bach Hrvatoma »svinje!«, ga predsednik ne ukori. Nastane grozovit ropot in kričanje. Justh prihiiti mirit Hrvate. Ti hočejo planiti na Mažare z dvignjenimi pestmi. Konečno ukori Rakovsky Fernbacha. Ko pokliče Rakovsky poslanca Ljuba Babič-Gjalskega, slednji vsta-ne, toda ne jame takoj govoriti. Nato mu vza-me Rakovsky besedo, dasi Babič niti ust ni odprl. Ker podpredsednik to igro ponovi pri vsakem naslednjem hrvaškem govorniku, za-htevalo Hrvati tajno sejo. V tej seji govorijo Mažari o svoji »velikodušnosti« in da je nji-hove potrpežljivosti že konec. Po tajni seji se Hrvatoma godi nekoliko bolje. Prihodnja seja jutri.

Smrtua obsodba bana.

Zagreb, 2. julija. Iz novega bana pridno norčujejo. Včeraj je dobil pismo, pa-sano s pisalnim strojem, sledeče vsebine: Včerašnja konstituenta te je na smrt ob-sodila! Izvršiti obsodbe se zamoreš le iz-ogniti, ako vsaj v teku osmih dni odložiš ba-naško čast. Hrvaška sekcija mednarodne ana-rhistovske zveze. — Gospa pl. Rakodczay v Zagreb zapustila.

BALKAN.

Vojaška zarota v Črni gori?

Belgrad, 2. julija. »Stampa« poroča iz Kotor, da so v Cetinju na povelje vojnega ministra zaprli dva stotnika in štiri poročnike. Ti častniki so svoje vojaške študije dovršili deloma na vojaški akademiji v Belgradu, deloma v Italiji.

Dubrovnik, 2. julija. V Cetinju, Nik-šiću in Podgorici so v zadnjih dneh zaprli 15 častnikov, katere dolže, da so se zarotili proti več članom sedanjega kabineta.

POMNOŽITEV RUMUNSKE ARMADE.

Bukarešt, 2. julija. Rumunska arma-da se pomnoži od doseđanih 145 bataljonov pehote na 225 bataljonov.

PORTUGALSKA.

London, 2. julija. Včeraj je bila v Lis-sabonu konsignirana ob priliki odhoda presto-lonaslednika vsa garnizija. Vzlic temu se je vršila proti njemu demonstracija. Debeli kralj Karol se vzlic temu še ni izpametoval. Baje je pooblastil ministrskega predsednika Franca, da sme suspendirati državljanske pravice in proglasiti nad vsemi portugalskimi mesti ob-sedno stanje. Vrhtega objavlja uradni list, da je znesek 10 milijonov frankov, katere si je dvor pretekli mesec izposodil brez parlamen-tarnega dovoljenja od državne blagajne, sma-trati za izredni dodatek k izdatkom dvora, ka-ter se ne vrne. Obenem se poviša civilna li-sta, ker kralj s sedanjo ne more izhajati. Med-tem pa se po celi deželi organizirajo republi-kanci in pridobivajo vedno več pristavev.

AMERIKA IN JAPONSKA.

Newyork, 2. julija. »Newyork He-rald« poroča, da namerava odpluti 16 ame-riških bojnih ladij v Tihi ocean. Uradno se ta vest še ne potrja.

Hannover, 3. julija. Tukaj se naha-jajoči japonski admiral Togo je naročil velike množine vojnih potrebščin, posebno patron in uniform. Kruppa je japonska vlada pozvala, naj čimprej dovrši naročene topove.

Slavnostni dnevi v Prazi.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Praga, 1. julija.

Slovanske olimpijske igre.

Ta vtr smo dobili ponedeljek dopoldne v amfiteatru.

Tačas, ko se je v ogradi sredi arene vršila glavna izkušnja jezdecev, so krog in krog posumniki izvajali najrazličnejše telovadne komade. Bilo je to tekmovalje posumnikov, ki so se že poprej priglasili. Metanje diska, plezanje, visoki skok in skok čez jarek, telovadba na orodju, tekmovalje v brzoteku, lučanje sulic itd. itd. Razmerje točk je bilo sledeče: Francozi 284, Čehi 275, Belgijci 270. Sredi vsega tega so pa Sokoli na rezgeta-jočih konjih v divjem diru »evcišli« za po-poldne. Nastopilo je tudi 2000 telovadkinj s »kuželi«, ki so potem proizvajali rajalni na-stop ob zvoku slovanskih narodnih pesmi.

Skupni uspeh, ki ga je proglasila raz-sodišče, je bil ta, da so izmed 1200 najvišje doseženih točk dosegli: Čehi 951:10, Francozi 922:75, Belgijci 872:25, Luksemburžani 786:63, Slovenci 767:81, Mažari 734:11. Vest o češki zmagi je navdala Čehe z velikim ponosom.

Tekmovalje v plavanju je tudi, kakor mnoge druge točke, pokazalo, da sila sama

»Precej vse eno, vendar ne popolnoma.« je dejal Legrand. »Morebiti ste že kaj slišali o kapitanu Kidu. Jaz sem sliko takoj smatral kot neko vrsto znamenja ali hijeroglifskega podpisa. Podpisa pravim, kajti njegova lega na pergamentu je kazala na to misel. Mrtvaška glava v dijagonalno nasproti ležečem vogalu je na isti način imela neki pomen znamenja ali pečata. Toda jaz sem ostal žalostno na ce-dilu, ker je primanjkovalo vsega ostalega — telesa k mojemu domišljenemu orodju — be-sedila za mojo zvezo.«

»Sodim, da ste se nadejali, da najdete ne-kako pismo med pečatom in podpisom.«

»Nekaj takega, da. Resnica je, da me je proti vsej mojej volji navdajala slutnja, kakor da me čaka velika sreča. Skoraj ne morem po-vedati zakaj. Morebiti je navsezadnje bila to bolj želja, kakor pa resnična slutnja; toda ali veste, da so imele Jupitrove abotne besede o hrošču, da je iz čistega zlata, pomenljiv uč-nik na mojo domišljijo? In potem cela vrsta dogodkov in naključij — bila je zelo izvan-redna. Ali opazite, kako je bilo samo naključje, da so se morali vsi ti dogodki vršiti ravno na en dan v celem letu, ko je bilo dovolj hladno za ogenj, in da bi brez ognja ali brez vmeša-vanja psa v ravno istem trenutku, v katerem je prišel v sobo, nikdar ne zapazil mrtvaške glave in tako nikdar ne postal lastnik tega za-klada?«

»Nadaljujte vendar — sama živa nepotr-pežljivost me je.«

»Dobro; gotovo ste slišali v mnogoterih pripovedkah — o tisočerihih negotovih govo-ricah o denarju, ki ga je nekje ob obrežju Atlantskega Oceana zakopal Kid s svojimi paj-daši. Te govorice so morale v resnici imeti neko podlago. In da so obstojale govorice ta-ko dolgo in tako nepretrgano, je moglo priti,

se je zdelo meni, samo od tega, ker je zaklad še vedno ležal zakopan v jami. Ako bi bil Kid svoj rop za nekoliko časa skril in ga pozneje zopet vzel, bi govorice komaj prišle do nas v sedanjih neizpremenjenih oblikah. Opaziti zamo-rete, da govorje vse te pravlice o iskalcih zlata in ne o naiditeljih denarja. Ako bi bil morski ropar svoj zaklad zopet odnesel, bi cela zadeva utihnula. Zdelo se mi je, da je kak poseben dogodek — n. pr. izguba zapiska, ki je oznanjal kraj, kjer leži denar zakopan, — bila vzrok, da ga ni mogel zopet dvigniti, in da je ta dogodek postal znan njegovim paj-dašem, ki bi drugače nikdar ne slišali, da je bil sploh kak zaklad zakopan, in ki so se za-man trudili, da bi ga našli, ker so bili vsi nji-hovi poskusi brez navodila in so tako naj-prvo povzročili in potem razširili govorice, ki so sedaj tako navadne. Ali ste kedaj čuli, da so ob obrežju izkopali kak velik zaklad?«

»Nikdar.«

Da so pa bili Kidovi zakladi ogromni, je bilo dobro znano. Zaradi tega sem smatral jaz kot gotovo, da jih je še vedno imela zemlja v svojem osrčju; in vi bodete komaj presene-čeni, ko vam povem, da sem čutil neko upa-nje, ki je bilo skoro slično gotovosti, da je tako čudno najdeni pergament bil zapisek o kraju, kjer je bil zaklad zakopan.«

»Toda, kako ste postopali dalje?«

»Držal sem pergament zopet proti ognju, potem ko sem vročino še povečal; vendar nič se ni prikazalo. Sedaj sem mislil, da je mogo-če, da utegne biti prevlaka blata v kaki zvezi z nevspecom; zaradi tega sem pergament skrbno izmil s tem, da sem zlivlval gorko vodo čezenj, in potem ko sem to storil, sem ga po-ložil v cinasto ponvo z lobanjo navzdol ter položil ponev na ogenj iz lesnega oglja. V ne-koliko minutah, potem, ko se je ponev popol-

noma razgrela, sem vzel iz nje pergament in v svoje neizrečeno veselje našel, da so se na nekaterih krajih prikazale nekake poteze, le-žeče v vrstah. Položil sem ga zopet v ponev nazaj ter ga pustil v njej še nekoliko minut. Ko sem ga vzel iz nje, je bilo vse ravno tako, kakor vidite sedaj tukaj.«

S temi besedami je Legrand izročil per-gament, potem ko ga je zopet razgrel, meni v pregled. Sledeče neumetne znake se je moglo videti v rudečem črnilu md mrtvaško glavo in kozo:

53, ## + 305,) 6 * i 4826 4 # i 806
* i 48 + 8 | 60) 85 i 1 # (i : # * 8 + 83 (88) 5 * + i 46 (i 88 * 96 * : i 8) * # (i 48 5) i 5 * + 2 : + # (i 4956 * 2 (5 * - 4) 8 | 8 * i 4069285) i 6 + 8) 4 # # i 1 (# 9 i 48081 i 8 : 8 # i 148 + 85 i 4) 485 + 5 28806 * 8 i (# 9 i 48 i (88 i 4 (# : 34 i 48) 4 # i 16 i : 1881 # : i

»Vendar,« sem dejal ter mu vrnil perga-ment, »sedaj sem ravno tako na nejasnem, kakor poprej. Ako bi me vsi dragulji Gol-konde čakali koncem razrešitve te uganke, jaz sem popolnoma prepričan, da bi jih ne mogel zaslužiti.«

»In vseeno,« je rekel Legrand, »razrešitev nikakor ni tako težavna, kakor bi se utegnilo sklepati iz prvega naglega pregleda znakov. Ti znaki tvorijo skrivno pisavo, kakor lahko vsakdo na prvi pogled ugane — to se pravi, oni imajo neki pomen; soditi pa po tem, kar je znanega o Kidu, si ne morem misliti, da bi bil zmožen sestaviti posebno težko skrivno pisa-vo. Naenkrat sem spoznal, da je bila ta ena bolj preproste vrste — vendar vseeno taka,

da bi se zdela nezreli bistroumnosti navad-nega mornarja nerazrešljiva brez ključa.«

»In vi ste jo v resnici razrešili?«

»Prav lahko; razrešil sem že take, ki so bile desetisočkrat težje. Okoliščine in neko gotovo nagnjenje duha so povzročile, da sem se zanimal za take zagonetke, in z vso pravi-co se more dvomiti, ali zamore človeška iz-najdljivost sestaviti tako uganjko, ki bi jo člo-veška iznajdljivost zopet ne mogla razrešiti. V resnici, potem ko sem enkrat ustanovil čit-ljive in zvezane znake, so me prav malo skr-bele same težave razviti njihov pomen.«

»V našem slučaju — v resnici v vseh slu-čajih skrivne pisave — se tiče prvo vprašanje jezika, v katerem je sestavljena; kajti od tega so odvisna načela razreševanja, posebno v kolikor se tiče bolj enostavnih skrivnih pisav, in so različna pri raznih jezikih. V splošnem, tukaj ni nobene izbire, temveč poskus (ki ga vodijo verjetnosti) z vsacim jezikom od strani onega, ki se loti razreševanja, dokler ne najde pravega. Pri skrivni pisavi pa, ki jo imamo pred seboj, so vse težave v tem oziru odstra-njene po podpisu. Besedovanje z besedo Kida (koziček) nima v nobenem drugem je-ziku pomena kakor v angleškem. Ako bi tega ne bilo, bi začel svoje poskuse s španskim in francoskim jezikom, kot onima jezikoma, v katerih edino je morski ropar s španske de-žele najbolj gotovo utegnil napisati tako skriv-nost. Z ozirom na to dejstvo sem pa sodil, da je skrivna pisava pisana v angleškem jeziku.

Kakor vidite, med besedami ni nobene razdelitve. Ako bi bile razdelitve, potem bi bila moja naloga primeroma lahka. V tem slu-čaju bi začel s primerjanjem in analizo krajših besedi in ako bi se našla ena sama beseda z eno samo črko (a ali J na primer), potem bi smatral razrešitev za zagotovljeno. Ker na

še ni vse. Spretnost združena z močjo, to zmagajo.

Ob obeh bregovih Vltave je stalo polno gledavcev, ki so zasledovali tekmovalce plavčev. Skoro lahko rečemo, da je izmed plavčev-mojstrov imel vsak drugačno metodo. Umevno. Kakor ima vsakdo drugačno telesno konstitucijo, tako se mora tudi vsakdo drugih sredstev oprijeti, ako hoče doseči »summm«, kar je človeku v vodi mogoče.

Pozornost je vzbujal zlasti eden, ki je hotel zmagati zgolj s silo. Bil je orjaške postave. Njegova metoda je obstajala v tem, da je plaval tako, kakor čveteronožni sesavec. A prav ta je bil med tistimi, ki so prišli do cilja prepozno.

V ponedeljek popoldne se je zlasti posrečilo skakanje na neosedlanih konjih. Bile so to gimnastične vaje na stoječih konjih ter na konjih, tekočih v skok in v dir. Kakšna občudovanja vredna gibčnost! Kakšna moč v rokah! Koliko šole je bilo treba, da so se dosegli ti uspehi!

Nato smo videli čudovito krasno uprizorjene boje igre jahajočih Sokolov, izvedene z meči in sulicami; in sicer je to bil nekaj uvid za šahovi turnir, ki je imel namen, predočiti boje iz husitskih vojsk. Nerazumljivo! Beseda »husiti« Ceha kar elektrizira. Vse je torej šlo po koncu, ko so nastopali Žižkovi husiti: Nekateri, fantastično, črno opravljeni jezdec na iskrih konjih so prihajali v diru, pešci pa so stopali v areno počasnim, resnim korakom.

Nebo se je temnilo. Nastajal je mrak. Šlo je tudi že precej proti večeru. Zato je napravilo velik vtis to defiliranje črnih jezdecov in nekako skrivnostno v rumeno-modro-črno uniformo oblečenih pešcev, katerih široki klobuki so bili malone ravno tako obsežni, kakor njih čelice. In za njimi so z velikanskim ropotom prihrumeli bojni vozovi in drli čez areno, da se je dvigal prah, kakor bi se bila vnela prava bitva, ne pa le predstava boja.

Silajno so se posrečili ti bojni igrokazi. Dežja sicer ni bilo. A nebo je bilo čeli čas mračno in brž začetkom boje igre je vstal pravi vihar, ki je med uprizorjenjem husitskih bojev hotel kar raztrgati prapore, vi-seče vrh tribun. Mrko nebo, šum viharja in oblaki prahu, ki ga je silni veter prenašal čez amfiteater in izpihal tudi iz arene, mirke postavbe bojevnikov, črni bojni vozovi in hršč boja — zares nepozabljen prizor!

Zlasti je bil to nepozaben prizor za Čeha. Kajti Čeh zlasti bil vedno na husitih vidi marsikaj, česar nikdar ni bilo. Bojna slava Žižkova in boj proti nemstvu in tuilstvu sta vtelešena v husitstvu in to mu daje njegovo veliko popularno silo tudi pri njih, ki so katoliške misli.

Onevne novice.

+ **Odlikovanje.** Sv. Oče Pij X. je imenoval državnega poslanca preč. gospoda dr. Ignacija Žitnika svojim častnim komornikom. Preč. gospodu monsignoru častitamo!

+ **»Slov. Narod« kot perica.** Na svoje stare dni je šel neoficialno-oficialni organ združenih narodno-naprednih strank tvrdka Hribar & Tavčar med perice. V sobotni svoji številki namreč s pomilovanja vredno naprednostjo kot glasilo narodne inteligence slovenske pere njegovo deželnoodborno visokost dr. Tavčarja in ostale gospode v deželnem dvorcu, ki so Barbotu na ljubo radi smešne lapalije zopet meni nič tebi nič odslovili slovenskega zdravnika. Ako je že samo na sebi čudno, da deželni odbor ne pozna prav nobene druge kazni, kakor odslovljenje, katero vedno in sistematično kot prvo uporablja, je pa še tem bolj čudno, oziroma smešno, če se Tavčarjev »Familienblatt« naenkrat spomni na zakone in postavne določbe, katere to pot, ker je to že tako usoda nanese, tako junaško

tukaj ni nikake razdelitve, je bila moja prva naloga doznati najbolj pogostne in najbolj redke črke. Potem ko sem preštel vse, sem si naredil ta-le seznamek:

Znakov	8 se nahaja	33
"	i	26
"	4	19
"	in)	16
"	*	13
"	5	12
"	6	11
"	† in 1	8
"	0	6
"	9 in 2	5
"	: in 3	4
"	?	3
"	—	2
"	— in .	1

»Črka, ki je v angleškem jeziku najbolj pogosta, je e. Za njo pridejo po vrsti: a, o, i, d, h, n, r, s, t, u, y, e, f, g, l, m, w, b, k, p, q, x, z. E prevladuje tako zelo, da je redkokedaj najti količkaj dolg stavek, v katerem se ne bi nahajalo največ e.

Tako imamo tukaj takoj v začetku temelj za nekaj več kakor samo ugibanje. Splošna poraba, ki se jo more imeti s pomočjo te tabele, je jasna — vendar v tej posebni skrivni pisavi bomo le deloma potrebovali njene pomoči. Ker je naše najbolj pogosto znamenje 8, bomo začeli s tem, da je smatramo kot črko e paravne abecede. Da se prepričamo o resničnosti naše sodbe, hočemo pogledati, ako li se nahaja 8 morebiti kedaj v parih — kajti dvojni ee se nahaja zelo pogosto v angleščini. V našem slučaju vidimo, da se nahaja nič manj kakor petkrat, četudi je kriptograf kratek.

brani. Iz cele »Narodove« neslane polemike ne rezultira družega, nego Tavčarjeva in Grassellijeva slaba vest, katero ima »Slov. Narod« nalogo pred javnostjo zopet lepo izlikati in zbrisati, da bi se zopet svetleče smehljala vsakemu liberalnemu omejevcu nasproti. Prav lepo piše »Slov. Narod« tudi govoreče indirektno o dr. Reji: »Opozarjati pa moramo na to, da je stališče deželnega odbornika nasproti početju dr. Reje morda vendar nekoliko različno od stališča mladega dijaka, ki misli, da v svoji napetosti lahko vsak hip zvezdo z neba skreše! Res imenitno! Kar za-diši ti po znanih »smrkovcih«, s katerimi je deželni odbornik dr. Tavčar počastil svoj čas deželne sekundarije! Torej to je čisto deželno-odborniško stališče, katero zavzema dr. Tavčar in njegov pajdaš dični Grasselli! Potem pa tiste »Narodove« eksklamacije, »da sme pri takih zadevah deželnega odbornika voditi zgolj le zakon!« Kateri pa, gospodje okrog »Naroda«? Kje pa je tisti zakon, ki veleva brutalen odpust iz služba za izvajanja oholega nemškega grofa? S tem pojditve farbat svoja redka liberalna omizja, a ne slovensko čutenosti mož! Če je deželni odbor hotel zakon braniti, imel je za to sto potov, ne pa način, kakor ga je uporabil napram dr. Reji. A mi bi še vse videli, če bi ljudje, ki trde, da so ves napredek in vso narodno čuvstvenost v zakup vzeli, ne preobračali svojih kozolcev po »Slov. Novi Preši«! V tem leži namreč največje licemerstvo, in to smo hoteli pribiti!

— **V pokoj je stopil** namestniški svetnik Friderik Marenzi, bivši tolminski glavar. Povodom vpokojitve je dobil naslov dvornega svetnika.

— **Slovensko katoliško akademsko društvo »Danica«** na Dunaju ima v četrtek, dne 4. julija svoj II. izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom. 1. Čitanje zapisnika, 2. Eventualije. Lokal: društveni prostori. Začetek ob četrt na 8. zvečer.

— **Z Vrhniko.** Naše občinske volitve so v prvem in drugem razredu razveljavljene. Treba boede tedaj zopet v kratkem poseči v volivni boj. Nasprotniki napenajo že vse svoje sile, da bi zmagali ter pripovedujejo, da so pridobili že vdrug odvetnika gospoda dr. Josipa Furlana iz Ljubljane. Mi tega ne verjamemo, če bi bilo res, bi pa vedeli, kaj nam je storiti. Po volitvah nekoliko več, ker je, kakor se čuje, gospod dr. Furlan že pri prvih volitvah nekemu našemu volivcu obljubil, da se ne bode nikdar več vmešaval med naše krajevne razmere. Za te volitve tudi prav pridno agitira gostilničar Jurca, sploh Podlipčan, še vedno pravi hribovski »gaspud«. Posrečilo se mu je, svojega sinčka Francka potisniti v tukajšnjo liberalno posojilnico. Odslej je pa ta človek, ki se pusti od svojega sinčka tako vladati, kakor veter vleče, največji agitator za tukajšnjo liberalno stranko. Ni se čuditi, da je bil pred leti, ker mu je kazalo, tudi tako vnet še za tedaj obstoječo nemškutarsko stranko. Sicer pa, kakor smo čuli, se čuti ta »gaspud« tudi preveč inteligentnega in raditega se ne more strinjati s S. L. S., ampak le z liberalno, pri kateri so večji »gaspudi«. Priporočamo tedaj gostilno tega »gaspuda« zavednim Borovničanom. Tudi gostilničar Kočevar se je izrazil, da bode kolikor je niemu mogoče agitiral za liberalno stranko pri sedanjih volitvah, ker je on največji sovražnik S. L. S. Volivci, pozor pred njim, da ne bode šel kdo na njegove limanice. Hvalil se je celo, da ima kmete v Blatni Brezovici in Bevkah popolnoma na svoji »špagi« in da bode za sedanje volitve najmanj tri pridobil. Če pride tedaj agitator, pokazite mu vrata!

— **Poštni nabiralnik** v vsakdanjo zvezo s Koprom je 1. t. m. dobila vas Šmarje pri Kopru v Istri.

— **Poštna vest.** Poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu je z dovoljenjem ministrstva poštne urad št. Vid nad Ljubljano vsled naraščajočega prometa izvanredno pred regulacijsko dobo uvrstila s prvim julijem t. l. v drugi razred ter g. Franceta Kolbe obenem imenovalo c. kr. poštarjem drugega razreda na stalnem mestu.

— **Na postaji v Krminu** se je železniški strojevodja Ivan Delcolle zaletel po nepredvidnosti s strojem v vagon, ki je potem zadel uslužbenca Zirnsteina ter ga težko ranil. Delcolle, katerega ni bilo k razpravi, je obsojen na tri tedne zapore in 200 K odkodnine.

— **»La Terra d' Istria«**, glasilo istrskih socialnih demokratov, je prenehala izhajati. Odkar so pri državnozbornih volitvah bili socialni demokratje v Istri tako strahovito tepeni, je res prenehal vsak razlog, čemu bi izhajal poseben socialnodemokratski list.

— **Oprostilo** je potratno sodišče v Trstu 20letnega Ivana Jančarja iz Lonjera, ki je iz nepredvidnosti ustrelil svojo mater, ko je snažil samokres.

— **Vsled opeklin** je včeraj umrla v tržaški bolnici 15-letna Karol. Gez iz Motovuna v Istri. Karolina je služila v Motovunu pri rodbini Corazza. Predvčerašnjim je hotela v ognjišču zanetiti ogenj s tem, da je vllila vanj petrolej; plamen je švignil z vso močjo vanjo, obleka se ji je vsa vnela in komaj so plamen pogasili. V bolnišnici je umrla v groznih bolečinah.

— **Imenovanja.** Namestništvo v Trstu je imenovalo za namestniške kancliste gg. Matija Dolenc in Ivana Dermelja. Slednji je obenem prestavljen k okrajnemu glavarstvu v Mali Lošini.

— **Desetletnica gasilnega društva v Mostah.** Slavnem občinstvu se tem potom naznanja da se vrši povodom desetletnice gasilnega društva v Mostah veselica namenjena v društvene namene.

— **Imenovana** sta za stalna profesorja na goriški gimnaziji Slovenec Andrej Ipavec in Italijan dr. Jurij Pitacco.

— **Novo deželno palačo** zgrade v Gorici na prostoru starega pokopališča.

— **Svarilo.** Po Ljubljani in okolici hodi neki »Rus«, ki ima pooblastila raznih časopisov, pri katerih pa ni nikdar sodeloval in jih je dobil v roke le na jako premeten način. Mož hoče živeti ob svoji lenobi in neumnosti drugih, zato naj se mu povsod pokažejo vrata.

— **Krasne podobice slovanskih blagovestnikov v sv. Cirila in Metoda** je založila prodajalnica »Katoliškega tiskovnega društva« v Ljubljani. Ena podobica velja 6 vinarjev, 100 podobic 4 K. Podobice kaze tiskovne napake v »Molitvi«.

— **Iz davčne službe.** Davčni adjunkt g. Franc Lunder je imenovan za davčnega kontrolorja, davčni adjunkt g. Henrich Kette pa za davčnega oficijala.

— **Ponarejalci denarja.** Finančno ministrstvo je razpisalo 1000 K nagrade za onega, ki izda družbo ponarejevalcev denarja, ki jako izvrstno ponareja srebrne goldinarje in je doslej izdala že za 40.900 K takih ponarejenih goldinarjev.

— **Tobak za nič!** Od raznih strani prihajajo tržaškim listom pritožbe o pokvarjenem tabaku. Najslabši je oni po 26 h, med katerega je pomešana dobra tretjina tobaka po 14 h! Tudi med onim od 34 h je tu pa tam najti črnega pokvarjenega tobaka. Oni po 16 h je mnogokrat tak, da ga ne more rabiti oni, kdor je vajen te vrsti tobaka. Tudi cigarete, posebno pa »Sport«, so večinoma pretrde in napolnjene z najslabejšo vrsto tobaka. Zakaj se to dogaja in kdo je temu kriv, nam ni znano, lahko pa je odpraviti te nedostatke, ako bi uprave tobačnih tovarn nekoliko bolj ozir jemale na zdravje in za — žepe državljanov! Saj tobak donaja državi lepih milijonov na leto. Bilo bi torej v dolžnost državnim organom, da odpravijo tu navedene nedostatke.

— **Velika dunajska akcijska klavnicna živine** ima doslej 744.491 K deficita.

— **Odlikoval** je dunajski klub industrije povodom svojega 25letnega obstoja šeja anončne pisarne g. Eduarda Brauna, Dunaj I. Rotenturmstrasse 9, za mnoge zasluge na publicističnem polju s spominjsko svetinjo.

— **Ker ni napravila mature** se je v Tišnovu na Moravskem zastupila učiteljska kandidatinja Ana Dederle.

Štajerske novice.

— **Iz sodne službe.** Gosp. Ivan Roth, c. kr. pisarniški oficijal v Sevnici, je imenovan pisarniškim višjim oficijalom v devetem plačilnem razredu pri c. kr. okrajnem sodišču v Šmarji pri Jelšah.

— **Stavka trgovskih pomočnikov.** Stavkati nameravajo uslužbenci mariborske špedicijske tvrdke A. Mallyjev naslednik.

— **Velika slavnost** v Mariboru dne 7. t. m. v prid Družbe sv. Cirila in Metoda bode ena največjih veselice, kar se jih namerava prirediti na Štajerskem v poletnem času. Nikdo naj ne zamudi te lepe prilike, ki se mu nudi. Občudovali bomo spretnost otrok, marljivost in požrtvovalno delo naših dam in spretnost stavbenih mojstrov. Sotori in razne kočice so naravnost umetniško delo. Le pridite pogledat, da se prepričate sami.

— **Nemško-narodni delavci** iz Štajerske in Koroške so zborovali 30. m. m. v Mariboru.

— **Požar.** V Janjovcu pri Ptujju je zgorela hiša z gospodarskimi poslopji posestniku in kovaču Jožefu Fuchsu.

— **Pokopali** so v Jarenini posestnika Ivana Gornika.

Ljubljanske novice.

— **Iz H kresu!** Pevsko društvo »Ljubljana« zažge v četrtek, dne 5. t. m., ob 9. uri zvečer na Golovcu v predvečer praznika slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda velik kres. Kot prostor določil se je takomenovani kraj »Visoko«, katerega je gospod Anžič društvu drage volje prepustil. Kraj sam na sebi je krasen in nudi razgled po celem mestu. Slavno občinstvo naj se poslužuje poti, ki vodi mimo gradiča g. svetnika Westra in peje naravnost do prostora, kjer se bo zažigal kres. Društvo je poskrbelo, da se bo dobilo na veselilnem prostoru tudi pivo. Poleg kresa je na sporedu petje in pa krasen umetniški ogenj. Zabeleženo občinstvo naj torej po-hiti v čim najmnogobrojnejšem številu v četrtek na Golovec, oziroma »Visoko«, da skupaj proslavimo praznik slovanskih blagovestnikov!

— **Iz Pevskega društva »Ljubljana«** člani se opozarjajo, da se zbirajo v četrtek do pol 9. ure zvečer v gostilni brata Dachsa v Florijanskih ulicah odkoder odkorakajo skupno na Golovec h kresu, ki se zažge na čast godu slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda.

— **Iz Splošna stavka mizarskih pomočnikov** se prične jutri v Ljubljani, ker so delodajalci odklonili zahteve mizarskih pomočnikov po znižanju delavnega časa in boljši plači.

— **Iz Iz trgovskih krogov** se nam piše: »Kakor je sobotni »Slovenec« omenil, sklenili so v Gradcu, da se bodo zapirale trgovine ob 7. uri. »Slovenec« je z ozirom na to vprašal: »Kaj pa v Ljubljani. Na to imamo mnogo opomniti. Skrajni čas bi bil, da se v Ljubljani red naredi, kajti tu se zapira kadar se hoče: eden zapira prej, drugi kasneje. Prav bi bilo, da se stvar uredi tako, da ne bode delal vsak, kakor bi sam hotel.

— **Iz Slučaj Bezljaj v državnem zboru.** Državni poslanec Gostinčar je vložil na fi-

nančnega ministra interpelacijo zaradi iz tobačne tvornice od dela odpuščenega delavca Silvestra Bezljaja, ki je bil obsojen dne 26. dec. 1906. na šest tednov zapore, ker je rekel svoji 14 letni hčeri, naj udari nekega moža zaradi vsiljivosti.

— **Iz Kinematograf »Edison« v Ljubljani** na Dunajski cesti nasproti kavarni »Evropa« predočuje tekoči teden Kristovo rojstvo, življenje, čudeže, trpljenje in smrt. Podobe so tako naravne in ganljive, da občinstvu, ki te predstave čimdalje mnogoštevilneje obiskuje, privablja solze sočutja v oči. Ker ima ta serija 34 podob in je film te serije 1200 metrov dolg, traja predstava eno uro. Dosedanje predstave nam svedočijo, da se podjetnik resno trudi s podajanjem dovršenih in zanimivih podob zadovoljiti občinstvo, zato zasluži tudi vsestranske podpore.

— **Iz 2 varijete predstave** vršile se bodo to soboto in nedeljo na restavracijskem vrtu hotela »Union«. — Predstave se vrše v obliki »Sommertheater« pri mizah, in je program sestavljen iz pevskih, humorističnih in muzikaličnih točk. V prvi vrsti se mora omeniti znana dunajska subreta Toni Daree, komika iz Raimundovega gledališča na Dunaju Franca Tufad, komika iz Dunajskega kolizeja Emila Haupt, sedemletno miniaturno subretko Alice Lafontaine članica »Danzer Orfeja« na Dunaju, karikaturista iz Dunajskega kolizeja Henry Faubla in virtuozu Carl Weinstabl.

— **Iz Imenovan** je praktikant tob. režije g. Viljem Eberl za asistenta na dosedanem mestu.

— **Iz Imenovanja pri poslovođjah tob. tovarne.** V prvi razred so se pomaknili poslovodje drugega razreda gg. Anton Vončina, Alfonz Habe in Henrik Zalesjak, v drugi razred gg. Andrej Knez in Ivan Pliberšek, v tretji razred pa paznik g. Fran Gorjup.

— **Iz Gosp. Rudolf Zarli,** ravnatelj pomožnih uradov c. kr. deželne vlade v Ljubljani, je povišan v osmi činovni razred ad personam.

— **Iz S ceste.** Danes dopoldne sta se na Sv. Petra cesti splašila hlapcu Ivanu Glovanu konja in dirjala čez Marijin trg v Wolfove ulice, kjer sta z vso silo zadela v tam stoječi premogarski voz in padla potem na tla. Nesreče druge ni bilo, samo en konj se je na zadnjih nogah nekoliko opraskal. — Ko je peljal danes zjutraj hlapec Anton Hojmihar po Dunajski cesti voz premoga in šel čez tir električne železnice, je v trenutku pripeljal električni voz, kateri je zadel v Hojmiharjevega s tako silo, da ga je prevrnil. Pri tem se je prednji del Hojmihovega voza zdrobil in je do 100 K škodo.

— **Iz Prijazna gosta.** Včeraj zvečer sta prišla dva pekovska pomočnika v Marčano gostilno na Rimski cesti in ko jima je kapljica prišla v glavo, sta si skočila v lase in je eden zgrabil za steklenico in svojega nasprotnika udaril z njo po glavi tako, da ga je telesno poškodoval. Gostilničarju sta pa napravila 3 K škodo.

— **Iz Na policijskih oglaših** je razstavljena slika 22letnega zasebnega uradnika Siegfrida Knopfa, kateri je na Dunaju ogoljufal neko zavarovalnico za 1400 K in neznanu kam pobegnil.

— **Iz Umrla** je na Žabjaku št. 6 gospa Lucija Weber.

Telefonska in brzojavna poročila.

CESAR V ISLU.

Dunaj, 3. julija. Cesar je danes za dva meseca odpotoval v ISL.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 3. julija. Poslanci Perič, Ivčević in tovariši so v hrvaški zadevi vložili danes interpelacijo, v kateri vprašajo avstrijsko vlado, ako hoče pri nagodbenih pogajanjih priznati Hrvaško kot samostojni del in ji preskrbeti tozadevni vpliv.

Dunaj, 3. julija. Današnja seja državnega zbora je bila burna. Na dnevnem redu je nujni predlog o nepravilnosti pri volitvi v Galiciji. Rusini in socialni demokratje jako živahno razpravljajo nepravilnosti pri galicijskih volitvah. Debata o tem predlogu bo trajala tri dni.

SENZACIONELNA KOSUTOVA IZJAVA.

Budimpešta, 3. julija. V državnem zboru se je danes položaj senzacionalno spremenil. Ko je bila končana generalna debata o § 1. železniške predloge, vstal je trgovski minister Košut ter izjavil, da vlada predlog o društveni pragmatiki od § 2. do 58. umakne, k § 1. pa predlaga dostavek, naj se vsa predloga naredbenim potom izvrši. Ta izjava je bila prava senzacija. Neodvisna stranka je aplavdirala. Mažari menijo, da so s tem porazili hrvaško obstrukcijo in da bo zasedanje zbornice v par dneh lahko odgodeno.

SOCIALNI DEMOKRATI PROTI SOKOLSTVU.

Praga, 3. julija. Hkrati z vsesokolskim izletom zboruje v Pragi shod delavskih društev češko-slovanskih. Na tem shodu je 69 delegatov, ki zastopajo 6000 članov — socialnih demokratov. Na tem shodu se je jako ostro govorilo proti »praznim geslom meščanskih strank«. Sodrugi poslanec Nemec je napa-

Prva domača slovenska pivovarna **G. Auerjevih dedičev**

Ustanovljena leta 1854. v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12 Štev. telefona 210.

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje **izborne**

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

del sokoletvo, da je izdalo svobodomiselnost zastavo in da bodo odslej socialno-demokratske mladinske organizacije izpodrinile Sokole, ki se morajo nadomestiti z drugim, boljšim življenjem. Sklenili so resolucijo, da se naj vsa delavska mladež vpiše v delavska strokovna društva.

BOJKOTIRANJE MAŽARSKIH TRGOVCEV. — DEMONSTRACIJE.

Zagreb, 3. julija. Hrvaški vseučilišni dijaki so sklenili pozvati vse občinstvo in posebno hrvaške trgovce, naj bojkotirajo vse, kar ima znak mažarstva na sebi. Dijaki so uprizarili veliko demonstracijo. Najprej so demonstrirali pred banovim stanovanjem, potem pred nadškofijo, končno pa so naskočili mažarski kazino in palačo prometne železniške uprave, kjer so pobili vse šipe. Ko so dijaki opazili v vozu dopisnika »Pester Lts«, so jo vdrli za njim, a hitrost konja je rešila dopisnika dijaške ogorčenosti. Ban se je odpeljal v Budimpešto. Konsignirana je cela garnizija. V Zagreb je došel en eskadron huzarjev. Dozdaj je demisioniralo že osem nadžupanov. Bivši sekcijski šef dr. Badaj bo kandidiral v Novi Gradiški.

RUSKA ANARHISTA ZAPRTA V TRSTU.

Trst, 3. julija. Tukajšnja policija je zaprla dva ruska revolucionarja, Stefana Smolenskoga in Ivana Spahowskega, ki sta od ruske vlade obtožena, da sta bila udeležena pri napadu na varšavskega guvernerja. Baje jih avstrijska policija ne bo izročila.

NI HOTEL NOSITI PUŠKE.

Olomuc, 3. julija. Infanterista Nemravo, ki kot Nazarenc ne hotel nositi puške, so oddali v neko zdravilišče.

VELIK POŽAR V OSEKU.

Osek, 3. julija. Tu je bil v dolnjem mestu velik požar. Zgorelo je šest hiš.

FRANCOSKI DIJAKI V RIMU.

Rim, 3. julija. Včeraj so došli v Rim francoski dijaki. Bili so od italijanskih dijakov navdušeno sprejeti.

Zahvala.

Povodom prerane smrti najine matere, gospe 1491

Uršule Hočevar roj. Tomšič

se tem potom iskreno zahvaljujeva vsem cenjenim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nama izrekli sožalje in ki so s svojo vdeležitvijo na poti k večnemu počitku izkazali ranjci zadnjo čast.

Prisrčno se tudi zahvaljujeva vsem blagorodnim gg. c. kr. uradnikom za izkazano sočutje in vdeležbo pri pogrebu, cenjenim gg. pevcem za ganljivo petje ter čislanej rodbi in Hribarjevi za nje nama velodušno izkazano pomoč in požrtvovalnost.

V Litiji, dne 2. julija 1907.

Žalujoča sinova
Ivan in Alojzij Hočevar.

Blagajničarica

se sprejme takoj.

Kje, pove upravništvo »Slovenca«. 1484

Zahvala.

1480

Za vse dokaze srčnega sočutja ob smrti moje ljubljene soproge

Marije Mole

posestnice

ter istotako za izkazano časteče spremstvo pokojnice k zadnjemu počitku izrekam tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem iskreno zahvalo.

Pred vsem pa se najsrčneje zahvaljujem pevskega društva »Ljubljanski zvon«, preč. duhovščini ter vsem darovalcem prekrasnih vencev.

V Ljubljani, 3. julija 1907.

Franz Mole
pekovski mojster in posestnik.

Učenec

se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom pri gosp. Franc Sajovicu v Medvodah. 1486 4-1

Proda se blagajna

(Wertheimer-model) srednje velikosti, dve pisalni mizi, polica za pisma (Briefordner) in več drugih stvari na Glincah pri »Bobenčku«. Vprašanje na: Egidij Jeglič, Ljubljana, Resljeva cesta šte. 13. 1489 2-1

Gimpl

pride drugi teden.

I. N. L.

1478 2-1

Razprodaja

vina in posode

radi prodaje posestva po znižanih cenah na Glincah št. 20. Pokušnje na licu mesta ali po pošti. Naslov: Egidij Jeglič, Ljubljana, Resljeva cesta 13. 1490 2-1

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

ustanovljena 1831. l.

Jamstveni zakladi znašajo nad 300 milijonov kron.

Poslovni izkaz zavarovalnega oddelka za življenje:

	meseca junija 1907	od 1. jan. 1907
Vložilo se je ponudeb	1392	9947
za zavarovano vsoto	K 10,053.373 61	K 85,917.031 92
Izgotovljenih je bilo polic	1255	8687
za zavarovano vsoto	K 8,801.530 93	K 77,491.560 32
Naznanjene škode znašajo	K 709.338 40	K 4,451.143 15

Parna mlekarna v Medvodah razpošilja

četrt mastni (delavski) sir po K --90 1 kg
pol " " " " " 110 " "
celo mastni in trapistovski " " " 160 " "
Zavojnina prosta, po povzetju. 1481 1

Mestna učiteljica

stanujoča v bližini novega poslopja višje dekliške šole, sprejme za prihodnje šolsko leto

2 deklici

na hrano in stanovanje. — Katera, pove upravništvo tega lista. 1487 1

Delavci

tudi delavci za dela iz mavca (gipsa) se takoj sprejmo.

Tovarna za umetno kamenje Unterhuber, Dunajska cesta št. 73. 1469 3-2

Najcenejše dežnike in solnčnike domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR

— v Ljubljani —
Pred škofijo šte. 19. — Stari trg šte. 4.
Prešernove ulice šte. 4. 163 52-10

Popravila točno in ceno.

Dobro ohranjen

dalibor

„Klepetarjevega“ zistema se poceni prodaja. Več se izve pri lastniku Petru Rozmanu na Savi — 1415 Jesenice, Gor. 4-4

C. kr. oblastveno potrjeno 20 104 45

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.

Dobi se tudi kraj po životni meri.

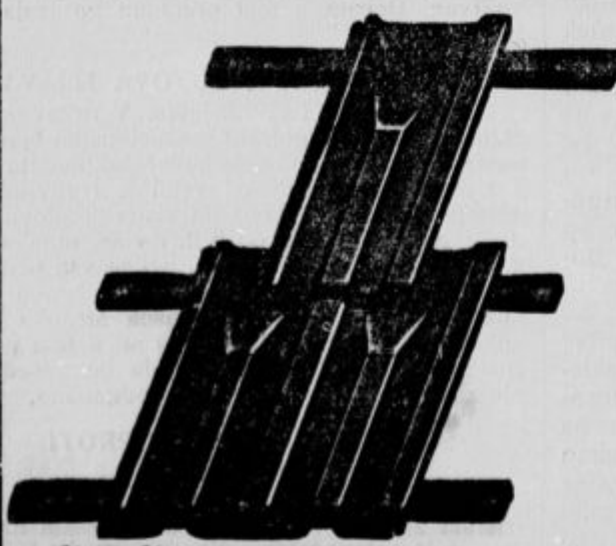
Ivan Podlešnik ml.
Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

opekarna in zaloga peči, nudijo vsako poljubno množino patentiranih

zarezanih strešnikov

„Sistem MARZOLA“ (Strangfalzziegel) „Sistem MARZOLA“

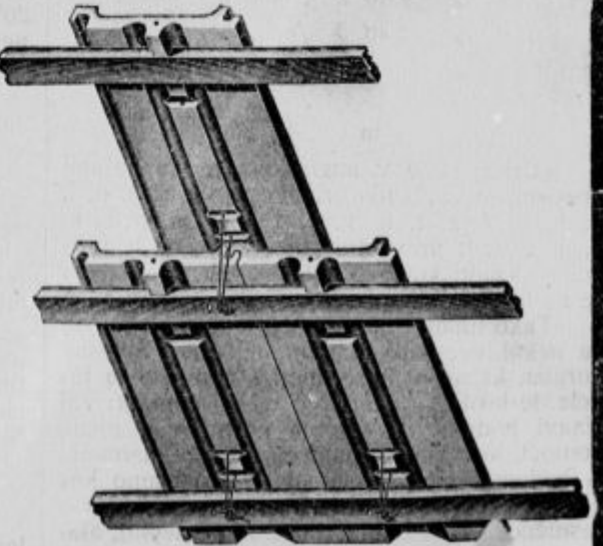
Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.

Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati, kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.

Vzorci in prospekte pošljemo na željo brezplačno.

Sprejmejo se zastopniki. Takojšnja in najzanesljivejša postrežba. Sprejmejo se zastopniki.

V Idrijo!

Vabilo k slovesnemu blagoslovu zastave
»Katol. delavske družbe v Idriji«.

ki se vrši v nedeljo, dne 14. julija.

Sporod:

Dne 13. julija:

Ob 9. uri zvečer: Podoknica kumici blagorodni gospe Albin Trevnovi.

Dne 14. julija:

1. Ob pol 11. uri dopoldne: Sprejem gostov.

Ob 2. uri: a) Skupen odhod društev v župno cerkev sv. Barbare, b) Tiha sv. maša, c) Blagoslovljenje zastave, č) Obhod po mestu.

3. Ob pol 1. uri popoldne: Skupni obed pri g. Fr. Didiču.

4. Ob 2. uri: Ogledovanje mesta.

5. Ob 4. uri popoldne: Vrtina veselica pri g. Fr. Didiču.

1. * * * »Svoji k svojim!« Koračnica. Godba.

2. J. Aljaž: »Domovini.« Mešan zbor.

3. Conradi: »Wien, wie es weint und lacht.« Uvertura. Godba.

4. P. A. Hanel: »Delo nam je slast.« Koračnica. Moški zbor.

5. Absenger: »Kohlrosel.« Pesem. Godba.

6. H. Volarič: »Slovan na dan.« Mešan zbor s sopran in alt solo.

7. Hajdrih: »Jadransko morje.« Godba.

8. A. Sabec: »Prolog.« deklamacija.

9. P. H. Sattner: »Opomin k petju.« Mešan zbor s spremljevanjem godbe.

10. C. M. Sichrer: »Dunajska dekleta.« Valček. Godba.

11. Fr. Gerbič: »Slovanski brod.« Moški zbor.

12. Jos. Gleisner: »Za srce in čut.« Valček. Godba.

13. J. Aljaž: »Oj z Bogom ti planinski svet!« Mešan zbor s tenor-solo.

14. I. pl. Zajc: »V boj!« Godba.

15. N. N.: »Na straži.« Moški zbor s bariton solo.

16. F. Emeršič: »Brdki polkovni trobentač.« Koncertna polka. Godba.

17. J. Aljaž: »Ujetega ptica tožba.« Mešan zbor.

Vstopnina prosta.

Vse oglase in vprašanja je nasloviti na društvenega tajnika c. kr. učitelja Jos. Novaka v Idriji.

Program sestanka slov. in hrv. katol. dijaštva v Zagrebu.

Priobčujemo tu načrt za sestanek v Zagrebu, kakor bo ta načrt v glavnem gotovo tudi ostal.

V soboto, dne 3. avgusta, dopoldne ob deveti uri je v Ljubljani občni zbor »Slov. dijaške zveze«. Popoldne ob drugi uri 57 min. odhod z osebnim vlakom v Zagreb. Zvečer pozdravni večer.

V nedeljo, dne 4. avgusta, zjutraj ob osmi uri sv. maša; od 9. do 12. ure posebna zborovanja: lajki skupaj in bogoslovci skupaj. Lajki imajo sledeče referate:

1. Naša organizacija:

a) Vodilne ideje našega gibanja (član »Zarje«).

b) Naše organizacije, kakšne so in kakšne naj bodo (član »Danice«).

2. O ljudskih predavanjih (član »Hrvatske«).

Popoldne od 3. do 6. ure skupno zborovanje.

1. Skupni interesi Slovencev in Hrvatov (član »Danice«).

2. Razvoj slovenskega dijaštva (član »Danice«).

3. O hrvaških literarnih razmerah (član »Hrvatske«).

Ponedeljek od 9. do 12. ure abiturientski sestanek. Paralelno s tem se vrši sestanek vseh slovenskih udeležencev s programom:

1. Pogovor o »Zori« (član »Danice«).

2. Slovenske literarne razmere (slovenski bogoslovci).

Ponedeljek popoldne ogledovanje mesta. Zvečer ob sedmi uri skupno zborovanje s predavanjem o razvoju kršč. soc. ideje med Slovenci (slov. bogoslovci).

Torek, 6. avgusta, dopoldne od 9. do 12. ure: Posebna zborovanja.

Predavanja pri lajkah:

1. Katolicizem in moderni vek (član »Domagoja«).

2. Dijaško stanovsko vprašanje (član »Zarje«).

Popoldne od 3. do 6. ure: Skupno zborovanje.

1. Slovensko in hrvaško vseučiliško vprašanje (član »Zarje«).

2. Pogovor o organizaciji hrvaškega katoliškega dijaštva (član »Domagoja«).

3. Skupno delovanje bogoslovcev in lajkov (hrvaški bogoslovci).

Na posebnih sestankih slovenskih in hrvaških bogoslovcev v nedeljo in torek od 9. do 12. ure se bodo vršila sledeča predavanja:

1. Bogoslovec in bogoslovna znanost (Ljubljana).

2. Bogoslovna mladež in mladeniško gibanje (Maribor).

3. O slovenskih bogoslovnih društvih (še nedoločeno).

4. O bogoslovskim zborovima (Sarajevo).

5. Ferijalni rad hrvatskog bogoslova (Dalmacija).

6. Zadaća bogoslova u moderno doba (Djakovo).

7. Bogoslov i profane znanosti (Seni).

8. Cirilo-Metodska ideja (Grško-katol. iz Zagreba).

Kdor se hoče sestanka udeležiti, naj javi »Danici«, Dunaj VIII., Lange Gasse 16/6.

V počitnicah (približno od 10. julija t. l. naprej) naj se oglasi javljajo predsednikoma »Danice« (phil. Iv. Dolenc, Sopotnica pri Skoju Loki) in »Zarje« (phil. Jos. Puntar, Unec pri Rakeku).

Desetletnica »Sl. kat. izobraž. so. Jožefa v Trzinu«.

V prijaznem gorenjskem Trzinu je slavila naša izobraževalna organizacija dne 29. junija letos svoj praznik. Obhajalo je namreč »Slov. kat. izobraževalno društvo sv. Jožefa v Trzinu« svoje desetletnico. Trzin je trg v krasni naši Gorenjski, ki slovi od pamtveka po svoji industriji. Obdržala se sicer ni v taki meri kakor v Kropi, Kamni gorici in v Železnih železna industrija, zato pa imamo v Trzinu in njeni okolici zelo razvito črevljarsko, usnjarsko, tekstilno, papirno, usnjarsko in tudi nekaj železne industrije.

Združeno je trziško delavstvo deloma še v starodavnih celih. Razvila se je pa v teku zadnjih let v Trzinu močna moderna kršč. socialna delavska organizacija. Poleg »Slov. kat. izobraževalnega društva sv. Jožefa« ki ima popolnoma delavski značaj, ima trziško delavstvo svoje konsumno društvo, črevljariji imajo svojo stanovsko organizacijo. Kar se še ni glede na delavsko organizacijo izvedlo, se bo še zgodilo.

Kršč. soc. delavska organizacija trziška ima svoje duševno središče v »Društvu sv. Jožefa«. Kar se je storilo za delavsko združevanje v Trzinu, je poglavalno svoje korenine v društvu, ki je obhajalo 29. junija svojo desetletnico. O delu jubilarja v teku desetih let objavimo v kratkem objavljenom nam podrobno poročilo.

Tržičani so dobro znani v naši izobraževalni, gospodarski in politični organizaciji. Ni skoraj naše večje prireditve, ki bi se je ne udeležili naši trziški organizirani zavedni somišljeniki. Ta požrtvovalnost in to navdušenje je tim večje vrednosti, ker leži Trzin precej daleč od železnice.

Naša organizacija je vrnila ob desetletnici Tržičanom njihovo navdušenje za dobro stvar in udeležilo se je slavnosti res nepričakovano veliko število naših društev. Navajamo jih in prosimo, naj se nam oprostijo, ako smo prezrli kako naše pri slavnosti udeleženo društvo.

Ljubljana, središče slov. kršč. gibanja je bila nad vse častno zastopana. Prihitelo je s krasno svojo zastavo pevsko društvo »Ljubljana«. Samobesbi je umevno, da se je udeležila slavlja tudi S. K. S. Z. z zastavo. Ženski in moški oddelek S. K. S. Z. sta bila zastopana nad vse častno. »Katol. društvo za delavke«, ki se je tudi udeležilo slavlja, je odposlalo častno število svojih zastopnic. Poleg navedenih društev smo pa opazili tudi še zastopnike »Podpornega društva delavstva tobačne tvornice«, »Krajevne skupine zveze krščanskega avstrijskega tobačnega delavstva«, »Strokovnega društva tekstilnega delavstva za Kranjsko«, »Strokovnega društva delavstva v tovarni za lep«, »Strokovnega društva pekov«, »Strokovnega društva trg. in poljedelskih uslužbencev«, »Strokovnega društva kranjskih lesnih delavcev«, »Prvega ljubljanskega konsumnega društva«. Slavlja sta se udeležila tudi dež. in drž. poslanec dr. Janez E. Krek in drž. posl. Jožef Gostinčar. Da je bil zastopan naš list, je samoobesbi umevno.

Odlikovali so se s svojo narodno nošo vrli zastopniki »Bralnega društva v Gorjah«, ki so prihiteli v Trzin z zastavo.

Z zastavo se je udeležilo slavlja tudi »Sl. kat. del. društvo na Jesenicah«. Zastopana sta bila pa tudi savsko strokovno in jeseniško delavsko konsumno društvo. Tudi škofje-loško »K. s. izobr. društvo« je prihitelo z zastavo. Udeležili so se slavlja še sledeča društva: »K. s. delavsko«, in »K. s. izobraževalno društvo Preska« (z zastavo). »K. s. izobraževalno« in Kršč. soc. delavsko društvo Dev. Marija v Polju in »K. s. izobraževalno društvo v Križih pri Trzinu« z zastavo. Samoobesbi je umevno, da so bila zastopana i društva naša iz Kamne gorice in Kroke. Zastopane so bile tudi vse naše dijaške organizacije »Dijaška zveza«, »Danica« in »Zarja«.

Sprejem.

Udeleženci so prihajali v Trzin deloma peš, deloma z vozi. Tržičani so vse prihajajoče goste pristrčno sprejeli in jih spremili z »Jeseniško godbo« v gostilno gospoda Jurija Mali, kjer so se zbirale doše naše čete. Jeseniška godba zasluži pohvalo. Svirala je izvrstno pod spretnim vodstvom svojega kapelnika gospoda Bernarda. Okoli 10. ure dopoldne otvoril pri Maliju drž. in dež. poslanec dr. Janez E. Krek.

Delavsko posvetovanje.

Za predsednika se izvoli načelnik »Strokovnega društva tekstilnega delavstva za Kranjsko« tov. Jeraj. Poročal je dr. Krek o političnem položaju. Naglašal je, da so na površju kršč. socialci. Ustanovila se je tudi kršč. delavska zveza v državnem zboru. Liberalci so ubiti, ne pomenjajo nič. Soc. demokrati so zase. Pri teh ludeh se nekaj kuha.

Kdor pozna našo soc. demokracijo, ve, da so vedno zabavljali proti dinastiji. Tega ne delajo več. Ko so slavili v zbornici poslanec vladarja, so soc. demokrati stali in so se ob prestolnem govoru poklonili cesarju. Dve struji se opažata v soc. demokraciji: radikalna in pa oportunistična. Zmagali bodo najbrže radikalni elementi. Naglašal, da zbornica

mora izpeljati splošno zavarovanje za starost, izpremeniti oziroma izpopolniti se morajo postavbe o delavskem zavarovanju in pa rudarske postavbe. Po Krekovem govoru se je vnela živahna razprava. Tov. Čebuli (Jesenice) odobrava odločno postopanje naših poslancev, ker so ustanovili »Slovenski klub« in niso marali imeti nič skupnega z liberalci, kar zborovalci navdušeno odobravajo. Nato je sledilo zaupno posvetovanje o izpopolnitvi naše organizacije. Razprave so se udeležili Angela Globočnik, tov. Mikl (Kamna gorica) in tov. Jeraj. Ob 11. smo se začeli urejevati, da pohitimo v cerkev.

Izpreved v cerkev. — V cerkvi.

Izpreved od Malija v cerkev je bil lep, impozanten. Ljudstva domačinov se je kar trlo, ki je gledalo naše čete, okinčane s šopki, ki so jih pripelje trziške dekleta oblečene v narodni noši udeležencem in udeleženkam izpreveda. Z godbo na čelu smo se pomikali v cerkev.

Cerkveni govor je imel predsednik S. K. S. Z. dr. Janez E. Krek. Primerjal je apostola Petra in Pavla različna po značaju in izobrazbi. Imela sta pa enake tri stvari. Res je vse, kar sta učila. Imela sta skupno misel za resnico in pravico. Družila ju je ljubezen do stvari in pa medsebojna ljubezen za tiste, ki so šli za njima.

Po cerkvenem dr. Krekovem govoru je imel sv. mašo S. K. S. Z. podpredsednik Luka Smolnikar. Krasno so peli med sv. mašo pevci »K. s. izobraževalnega društva sv. Jožefa«.

Po sv. maši smo se vračali nazaj h g. Maliju, kjer je sledil

Banket.

Otvoril je napitnice gospod kaplan Zajc, ki je v lepem pesniško navdahnjenem govoru pozdravil imenoma doše goste in društva. Na njegov predlog je bil izvoljen soglasno za stolaravnatelja gospod Slavko Ravnikar, za njegovega namestnika pa tov. Jeraj. Tov. stolaravnatelj je spodbujal v svojem govoru k združevanju. Naj nas blatijo naši nasprotniki, še bolj bomo skupaj držali. Stolaravnatelj imenuje za reditelja tov. Jeraja in Sturma. Po stolaravnateljevem govoru govori predsednik »Ljubljane« tov. Sturm. Z veseljem se je udeležila »Ljubljana« slavlja trziškega delavstva. Stojimo na zemlji kjer kljubujejo Nemci Slovencem. Trzin je postojanka, kjer se borimo za narodno last. Konča: »Živela prelepa in krasna naša slovenska domovina! (Živahno pritrdjevanje).

Po govoru tov. Sturma je deklamiral 10 let stari Ignac Papov pesem »Domovini«. V imenu moškega oddelka S. K. S. Z. pozdravi udeležence tov. Ivan Jakopič. Predsednica ženskega oddelka S. K. S. Z. gospa Marija Manfredo naglašava važnost združevanja, ki pa ni popolno, če ni združeno tudi ženstvo. Navdušeno pozdravi vrle trziške sobojevnike, unete za sveto stvar. Stolaravnatelja namestnik tov. Jeraj pozdravi v imenu »Strokovnega društva tekstilnih delavcev za Kranjsko« trziško delavstvo. Odbornica strokovnega društva tekstilnega delavstva za Kranjsko, Marija Pečnik pozdravi udeležence v imenu članice svojega društva. Krasno govori na to zastopnik katoliške akademične organizirane slovenske mladine visokošolec Ivo Česnik o potrebi enotnega delovanja med izobraženstvom in slovenskim ljudstvom. Dr. Janez E. Krek naglašal: Držimo skupaj vedno in vselej, kadar gre za dobro. Vztrajni moramo biti in pa stanovitni. Zaupam gibanju, v katerem sem stal od sedaj. Trdno sem prepričan, po tem gibanju se bo rešilo ljudstvo, narod, država. V imenu delavstva v ljubljanski tvornici za lep pozdravi udeležence tov. Jos. Herfort. Tov. Jeraj se zahvaljuje v imenu delavstva zastopništvu akademične naše mladine med nami. Državni poslanec tov. Jožef Gostinčar pozivlja zborovalce k vztrajnemu delu za organizacijo. Tržičane pozivlja naj prično boj za slovenske napise v Trzinu. Tov. Lajovic pozdravi udeležence v imenu kršč. soc. organizacije pri Dev. M. v Polju. Pri banketu je svirala godba.

Odhod k veselici. — Ljudska veselica

Godba zaigra. Udeleženci odkorakajo na Slap h Krvinu, kjer se prične ljudska veselica. Lep slavalok stoji pred hišo, v kateri imata svoje prostore »Društvo sv. Jožefa« in pa Trziško delavsko konsumno društvo. Tri društvene sobe so okrašene danes jako lepo z zelenjem.

Pri Krvinu se razvije živahna zabava. Neumorno se vrsti petje z godbo. Krasno pojejo pevci društva »Ljubljane«. Odgovarja jim dobro izurjeni pevski zbor »Društva sv. Jožefa«. Srečolov in šaljiva gošča delujeta. Le prehitro mine čas. Tuji gostje odhajajo. Spremlja jih godba. Velikanska je udeležba domačinov - Tržičanov pri veselici. Splošna zadovoljnost in veselje vlada na vseh licih.

Desetletnica »Slov. kat. izobraževalnega društva sv. Jožefa« je končana. Sadovi se brez dvojbe pokažejo v kratkem z okrepitevijo naše organizacije v Trzinu.

Brzajavni pozdravi.

Na trziško slavnost so došli sledeči brzajavni pozdravi:

Ljubljana. — Kot bivši predsednik se v duhu med Vami veselim Vaše desetletnice in kličem radostno razcvitaj in množi se vrlo društvo! Društvenikom pa: pogumno naprej! Potokar.

Celje. — Dokler delavska duševna sila plemenito klije ne boj se sovraga ti mila slovenska domovina.

Delavsko društvo cinkarne, Trebičnik, načelnik.

Kočevje. — K desetletnici odkritosrčne pozdrave Vam in vsem bratskim društvom. Strokovno društvo premogarjev v Kočevju.

Novo mesto. — Slavlje desetletnice naj bo krepka spodbuja da vrlo društvo tudi za naprej raste in cvete pod zastavo mogočnega varuha sv. Jožefa vsem bratskim društvom ki se vdeležujejo današnje slovesnosti kličem živela!

Leonard Zupan, odbornik.

Borovlje. — Pristrčne pozdrave bratom pošilja

»Podporno društvo kovinarjev Podlublje.«

Kočevje. — Obilo blagoslova in poguma Demšar.

Bistriški Faust.

Iz Rožne Doline na Koroškem.

V krasni Rožni dolini ob novi svetovni progi alpskih železnic leži Bistrica. Tam je stara tvornica, last »Kranjske industrijske družbe«. Še prej, ko ni bila lastnica teh tvornic »Kranjska industr. družba«, je bil že tu direktor Faust, ki je privandral od drugod sem. Ko je prišel v Bistrico, je javno pripovedoval, da je krščanski socialce. A ko se je pričelo združevati delavstvo stanovsko, je nastopil kruto proti združevanju. Opuščal je mož kar po vrsti iz službe zavedne delavce. Pozabil je na svoje krščansko prepričanje ter pričel na vso moč delati nemško narodno politiko seveda popolnoma v »protiklerikalnem« zmislu po zgledu jare liberalne nemške koroške gospode, ki bi bila ostala pri zadnjih državnozbornih volitvah koroških brez moči, ako bi je ne bili rešili popolnega propada in poraza soc. demokrati. Nič čudnega. Sinovi so soc. demokrati preperle liberalne stranke in dasi napadajo liberalce, pa grejo le za ne po kostanj v žerjavico, kadar vidijo, da ljudstvo ne mara za liberalce. Pri nas na Koroškem je že tako in pri vas na Kranjskem nič drugače ne.

A vrtno se k Faustu! Faust je namreč tudi župan bistriške občine. Bistričani in Svečani so vložili 5. junija 1907 na bistriško županstvo sledečo vlogo:

»Od kar ljudje pomnijo, smo rabili Bistričani vodo od tukajšnjega tovarniškega vodovoda. Za odškodnino smo plačevali v roboti prejšnja leta tako, da je stranka našla vsako leto 3 kope žita na tovarniškem polju. Posestniki iz Sveč smo pa rabili to vodo brezplačno. Dne 25. maja 1907 je postavilo oskrbništvu tovarne napis:

»Bis auf Widerruf freiwillig gestatteter Wasserbezug.«

Ker se nam s tem napisom naše pravice kratijo, prosimo slavno občinsko predstojništvo, da nam brani našo pravico do vode in nam naznani, kaj misli v tej zadevi ukreniti, ali kaj se je ukrenilo. Pri tej priliki izjavimo, da nam bo občinsko predstojništvo zato odgovorno, če mi v zadevi rešenje te uloge — rok tožbe motenja posestva zamudimo. Rešitev te uloge prosimo v roke gospoda Janeza Goričnika p. d. Veja v Bistrici.

Sicer se nam je zdela ta prepoved čudna. Poznati se namreč mora naše razmere. In ta napis je dal direktor Faust po državnozborni volitvi. Opravičeno se sodi, da je napravil zato, ker je dobil v Bistrici naš slovenski kandidat Grafenauer nepričakovano veliko število slovenskih glasov. V tem tiči zajec.

In na to slovensko vlogo, velevažno za prizadete Bistričane in Svečane je odgovoril ta privandran Faust, ravnatelj »Kranjske industrijske družbe« in bistriški župan z grdim napadom na slovenščino.

Ne čudimo se, da je rešil župan Faust slovensko vlogo nemško. Nekaj družega je, kar mora še bolj vzbuditi ogorčenje vsakega zavednega Slovenca.

Na to za Bistričane in Svečane tako velevažno stvar je odgovorilo bistriško županstvo, da je bistriški občinski svet v seji dne 24. junija sklenil soglasno, da odkloni to slovensko vlogo, češ da kar pomnijo ljudje, občina ni uradovala slovensko, marveč nemško, in da se morajo zato vlagati vse vloge le nemško.

Nočemo se spuščati v razmotrivanje tega nezakonitega salomonskega sklepa bistriškega nemškutarskega občinskega sveta.

Ta sklep je kruta žalitev ne samo koroških Slovencev marveč žali nemška oholost vse Slovence in vse avstrijske Slovence.

Pri uradnem zadnjem ljudskem štetju dne 21. decembra 1900 so namreč našeli v bistriški občini le 324 Nemcev in 3146 Slovencev! Zadnje državnozbornske volitve na Koroškem so dokazale, da je kljub peklenskemu gospodarskemu nasilstvu od nemškutarske strani v bistriški občini nemški živeli brez pomena. Celó vlada je ukazala na postaji Bistrica dvojezični nemško-slovenski napis.

Proti temu žaljenju Slovencev ogorčeno protestiramo. Pozivljamo slovenske in vse slovenske poslance, naj nastopijo odločno proti taki domišljavi nesramnosti Faustovi in njegovih nemškutarskih podreptnikov v bistriškem občinskem svetu!

Deželne finance.

Dunaj, 29. junija.

Vsa javna uprava v Avstriji je zastarela, okorna, brez vsake notranje zveze, jako draga, pa malo vredna. Najlepše pa je, da država deželam naložila ogromna bremena za razne panoge javne uprave, prisvojila pa si vse direktne in indirektne davke in deželam prepuštila le priklade na državne davke. Zlostna posledica je, da so že najbogatejše dežele, kakor so Češka, Šlezija in Moravska, zabredle v neizogibne dolgoze. Posamezne dežele so na robu bankrota. Pomagajo si za silo

od leta do leta z zvišanjem deželnih naklad na državne davke; druge množijo svoje stare dolge. Tako se vzdržuje nad vodo zadolžen gospodar, kateremu pojemajo gospodarske moči in potrebni kredit.

Vsa mizerija deželnih financ tiči v zistemu samem, ki prepušča deželam edino le prilike. In te prilike so že dosegle in presegle skrajno mejo davčne moči nižjih slojev prebivalstva. Povprek znašajo deželne prilike na direktne davke brez osebne dohodarine 120,5 odstotkov. V Šleziji pa so leta 1904 znašale prilike za avtonomno upravo skoraj 196 odstotkov, in v Dalmaciji že na 200 odstotkov. Ako torej plača davkoplačevalec eno krožno državnega davka, šteti mora še dve kroni za deželno upravo.

Skrajni čas je torej, da država deželam priskoči na pomoč. Vlada si več ne prikriva te nujne potrebe. Zaveda se dolžnosti nasproti deželam, kakor je to v četrtek finačni minister javno priznal v zbornici. Toda obljuba sama dela nove dolge. Vlada hoče šele na jesen sklicati enketo deželnih odborov in drugih veščakov, ki naj sestavijo načrt, po katerem bi se deželam olajšalo breme, oziroma omogočilo nadaljnje delo na gospodarskem in kulturnem polju. Enketa! To je zopet stranska progna, na katero vlada kaj rada zavozni polni voz skrbi. Enketa naj šele ugiblje, kaj naj stori država. Vlada dobro pozna budo deželnih financ in zadrego deželnih odborov, ki imajo vedno višje in nove potrebe, pa nobenih novih davčnih virov. Periculum est in mora.

Mi sicer ne vemo, kaj hoče vlada storiti v tem pogledu, a to vemo, da bi ne bilo umestno, tudi ne pravično, ko bi vlada merila vse dežele po enem in istem kopitu. Vsa akcija se mora ozirati v prvi vrsti na davčno moč dotične kronovine. Ako n. pr. država prevzame prirastek stroškov za ljudsko šolstvo, ko presežejo določen odstotek, moral bi tudi državni prispevek biti odmerjen po odstotkih. Sicer pa se nam zdi, da to ni pravi način, ako država prevzame določeno vrsto deželnih izdatkov, n. pr. za ljudsko šolstvo. To bi bilo jako nenaekno merilo. Primerneje, četudi ne povsem pravično, bi bilo, ako država prepusti deželam katerikoli direktni ali indirektni davek.

Skoraj gotovo pa se vlada odloči za način, ki je izražen v davčnem programu iz leta 1896. V smislu zakona z dne 25. oktobra 1896 uporabljala vlada rastočo osebno dohodarino tudi v to, da popušta 10 odstotkov pri zemljiškem in hišnem davku, poleg tega pa še šest milijonov kron posameznim deželam. Ta določba pa velja do konca leta 1909. Torej bode treba leta 1909 državne prispevke posameznim deželam na novo zakonito urediti. Tedaj potече tudi desetletna doba zakona, po katerem država prepušča posameznim deželam določene vsote iz dohodkov od žganja. Po tem načinu bode vlada v bodoče morala odkazati višjo vsoto deželam. Največjo težavo bode delal ključ, po katerem se bodo delili ti državni prispevki. In s tem vprašanjem se bode bavila od vlade sklicana enketa.

Socialni demokratje po so minoli četrtek predlagali po dr. Rennerju, naj država podpre deželne finance le s pogojem, ako se obenem tudi za deželne zbornice dovoli splošna in enaka volivna pravica. Naše stališče glede na splošno in enako volivno pravico je znano. Mi zahtevamo to volivno pravico tudi za deželne zbornice. Znani pa so tudi vzroki, zakaj se vlada odločno upira tej zahtevi. Po človeškem računu utegne vlada še nekaj let odrekati deželnim zborom enako in splošno volivno pravico. Sanacija deželnih financ pa je nujno potrebna. In to je glavni stvarni razlog, da je večina zbornice odklonila zahtevo socialnih demokratov. Deželne finance so stvar sama zase, volivna pravica zopet drugo vprašanje, ki je s prvem le v navidezni zvezi. Socialni demokratje so tudi takoj vložili samostojni nujni predlog, naj vlada že v bodočem zasedanju deželnim zborom predloži načrt splošne in enake volivne pravice. Za ta samostojni predlog je večina brez dvoma zagotovljena. Tako je nova zbornica že prvi teden nujnim potom sprožila dve važni vprašanja. Naša želja pa je, da bi novi poslanci manj kričali in več delali. Potem postane avstrijski parlament v resnici ljudsko zastopstvo.

Manifestacija za slovanske univerze na Dunaju.

Po mnogih neprijetnostih in zaprekah, ki so se stavile od strani rektorata, policije in dunajskih nemških restavrativcev se je slednjič vendarle vršila dne 27. junija v »Čestkem narodnem domu« V. Turnegasse 9, manifestacija za slovansko univerzo v Ljubljani in drugo češko v Brnu. Manifestacija je bila sicer sijajna in dvorana »Češkega doma« je bilo skoro napolnjena, a z oziroma na veliko število slovanskih dijakov na Dunaju bi bila udeležba lahko še mnogobrojnejša. Posebno je pa povzdignilo manifestacijski značaj večera veliko število došlih poslancev, posebno slovenskih.

Iz »Slovenskega kluba«, ki je bil najbolj častno zastopan, so bili dr. Benkovič, Demšar, dr. Fon, Gostinčar, Jaklič, dr. Hočevar, dr. Korošec, Pišek, Roškar in dr. Žitnik. »Jugoslovansko zvezo so zastopali

drž poslanci: Hribar, Mandić, dr. Ploj, dr. Tresić-Pavičić, dr. Ribač, Strekelj. Nadalje so bili zastopani tudi vsi češki klubi; za »katoliško narodni klub« Kadlčak, za »svobodomiselno stranko« profesor Hrasky, za »napredni klub« dr. Drtina, za »demokratsko koncentracijo« dr. Hajn.

Predsednikom zborovanja je bil soglasno izvoljen Čeh iur. Steinfeld, podpredsednikom pa med. Klun »Sava« in en Poljak. Zapisnikarjem pa phil. Dolenc »Danica«, en Čeh in en Poljak.

Po pozdravu predsednika in podpredsednikov utemeljuje zahtevo po drugi češki univerzi phil. Hyšek. Najprvo omenja velikanski kulturni napredek češkega naroda, in daje duška svojemu začudenju, da temu narodu vlada ne ustanovi druge univerze. Potem dokazuje potom statistike, kako vlada skrbi za kulturni napredek Nemcev in zanemarija Slovane. Nadalje izvaja zgodovino boja za drugo češko univerzo, ki je pričel že v 60. letih in ki je postal v 80. letih en glavnih zahtev vsega češkega naroda. Končno se dokazuje med splošnim odobravanjem, da mora biti univerza na Moravskem, v Brnu, ki ni več nemška posest, ampak češka.

Za njim nastopi govornik za češko univerzo phil. Mravljak »Slovenija«. V začetku svojega govora slika neznosne razmere, v katerih žive Slovenci pod pritiskom vladnega birokratizma in vsled šovinizma nemških kulturnoscev. Nasprotniki slovenske univerze navajajo kot razlog, ki naj bi govoril proti njeni ustanovitvi, to, da slovenski jezik še ni dovolj razvit in da bi univerza imela premalo slušateljev. Kdor trdi prvo, ta ne pozna razvoja našega jezika, ali je pa lopov. Proti drugemu pa jasno govore številke. Leta 1905 je študiralo na avstrijskih univerzah 479 Slovencev (202 phil., 250 iur., 27 med.). Leta 1906 že 553 (188 phil., 328 iur. in 37 med.). Za leto 1907 govornik še nima natančne statistike, vendar čeni število Slovencev na 570. Slovenska univerza bi imela tedaj brez teološke fakultete v kratkem tisoč slušateljev, ker bi jo gotovo povečali tudi Hrvatje iz Istre in Dalmacije. Nato zavrača govornik argument nasprotnikov, da bi nastala hiperprodukcija slovenskega akademičnega izobraženstva. Na slovenskem ozemlju je okoli 570 uradniških mest, katere bi imeli zavzemati Slovenci, a jih imajo zasedena tuji (na Kranjskem 97, na Spodnjem Štajerskem 230, na Koroškem 75 in na Primorskem 171). Na višja uradniška mesta Slovenci v obmejnih okrajih sploh ne morejo reflektirati. Pač pa primanjkuje še v vseh kategorijah slovenskih uradnikov. Tako n. pr. pridejo na 4115 slovenskih srednješolcev 204 slovenski profesorji, na 3318 nemških pa 227 nemških profesorjev. Celo na I. državno gimnazijo v Ljubljani, kjer je 457 Slovencev in 103 Nemci, hoče vlada vrniti za ravnatelja nemškonacionalnega Profita. (Med poslušalci ogorčenje in klici: Pereat!)

Ko je govornik zavrnil argumente nasprotnikov proti naši univerzi, preide na koristi, ki bi jih imelo slovensko dijaštvo. Mnogo si jih nakopije v tujih mestih kal boleznim in profesorji na nemški univerzah so nasproti Slovincem zelo pristranski. Tako n. pr. pade pri prvem juridičnem izpitu navadno nad polovico slovenskih kandidatov. Tudi je dunajska univerza, kjer studira največ Slovencev, silno prenapolnjena, vsed česar so Slovenci do malega izključeni od dela v institutih in seminarjih. Zato pozivlja slovensko dijaštvo vlado, naj takoj ustanovi v Ljubljani juridično fakulteto, za katero so že dani vsi predpogoji, kateri naj potem kmalu sledi filozofska fakulteta. Pomnoži naj se nadalje število visokošolskih stipendij in izpiti v Zagrebu naj bodo veljavni tudi v totranski polovici. Nato pozivlja poslance, naj zastavijo vse svoje sile v doseg tega cilja.

Za njim izjavlja predsednik poljskega akademičnega društva »Ognisko«, da se poljsko dijaštvo popolnoma strinja z zahtevami Slovencev in Čehov.

Oglasi se k besedi profesor dr. Drtina, ki opozarja na pravične zahteve Slovencev, katerim vlada noče dati kulturnega središča z izgovorom, da so še premalo kulturni, ne glede na to, da je vsestranski napredek naroda le tedaj mogoč, ako ima svoje najvišje izobraževališče.

Zastopnik srbskega dijaštva dr. Ivič navaja može, ki bi lahko predavali na slovanski univerzi (Strekelj, Murko, Hinterlechner, Plemeč, Prijatelj, Nachtigall, Zupanič), se izjavlja za solidarnost in skupno postopanje Jugoslovancev in graja sedanje poslance, ki se niso združili v skupen klub. To očitno ni bilo na mestu, zato so bili nekateri ogorčeni in čuli so se klici, naj mu predsedstvo vzame besedo. Dr. Korošec: »Če nas vabite, nas ne smete napadati.« Škoda, da je prišlo do tega intermezza, akoravno je bil v predsedstvu tudi Slovenec.

Hrvat dr. Belovučić utemeljuje zahtevo hrvaških akademikov, da bi bili izpiti v Zagrebu veljavni tudi v totranski polovici. Govornik je promoviral pred par meseci v Zagrebu, a se mora sedaj voziti na Dunaj in v Prago, da mu doktorat nostrificirajo, kar je pa seveda združeno z velikimi stroški in drugimi sitnostmi.

V imenu »Zveze južnih Slovanov« govori Ivan Hribar, ki upa, da bo sedanji parlament bolj pravičen nasproti zahtevam posameznih narodnosti.

Za Hribarjem govori dr. Korošec. Že leta 1848 je odgovoril minister Stadion dr. Ulepiču na državnem zboru v Kromerizu na njegovo interpelacijo, da je slovenska univerza v Ljubljani koristna in potrebna. In vse vlade do danes so bolj ali manj prepričane, da je univerza v Ljubljani potrebna in koristna, ali odločnega koraka v tem vprašanju noče storiti nobena. A mi ne odnehamo, ker vsak narod vidi višek svojega prosvetnega življenja v univerzi. Z veliko energijo si pribore solnični žarki pot do zemlje. In z napetjem vseh sil si hoče priboriti slovenski narod žarke prosvete, ki mu bodo prisijali iz lastne univerze. V imenu »Slovenskega kluba« izjavlja, da bodo poslanci kluba stali v prvih vrstah v tem boju in naznanja, da so že storili prve korake. Govornik sam je opozoril baš ta dan zbornico na našo zahtevo, in klubov predsednik je že vložil tozadevni predlog.

Profesor dr. Drozda kot zastopnik vede opozarja na intelektualne sile, ki spé v slovanstvu in navede nekatera imena, ki pričajo o naših duševnih močeh, kakor: Škoda, Rokytański, Hoffmann in Albert.

Govorili so še češki poslanci Kadlčak, Binovec, dr. Hajm in profesor Hrasky. Vsi so povdarjali, da se bodo trudili, da se uresničijo naše zahteve. Profesor Hrasky na tehniki v Brnu je v slovenskem jeziku izražal željo, da bi hodili Slovenci kot privatni docenti na češke visoke šole, kjer se jih bode bratsko sprejelo. S tem tudi dejansko ovrže ugovor nasprotnikov, da nimamo sposobnih zmožnih ljudi.

Dr. Hajm pa opozarja na težko stališče, ki ga imajo Slovani na dunajskem vseučilišču, katero ni več avstrijsko, ampak je nemško, protislovansko, dunajsko.

Nato prečitata Čeh phil. Suezek in pa Slovenec phil. Kadunec resolucije, ki so bile z navdušenjem sprejete. Te resolucije so se odposlale ministrskemu predsedniku baronu Becku, naučnemu ministru Marchetu, ministru-rojaku Pacaku in zborničnemu predsedstvu.

Stettin, 7. junija 1907.
Falkenwalderstr. 23./1.

Gospodu

1459 10-2

Gabrijelu Piccoli

lekarju v Ljubljani.

Vaša tinktura za želodec je pri meni zelo dobro učinkovala in čutim prijetno dolžnost izreči Vam iz hvalnosti svoje priznanje in Vašo želodčno tinkturo povsod priporočati.

Velepoštovanjem

Gospa Klara Bierer.

Išče se dober, praktičen kiparski pomočnik

Naslov se poizve v upravništvu, Slovenca.

1466 3-2

Sprejme se takoj več

dobrih šivilj
v Hilšerjevih ulicah št. 12,
I. nadstr. (Olga Breskvar.) 1476 (2-2)

Priporočamo svoja **izborna kolesa** po raznih cenah, vedno v zalogi tudi že **rabljena kolesa.**

Edino zastopstvo najbolj slovitih tovarn:

Dürkopp & Co., 1325 5-3

Styria tovarna za kolesa (Puch & Co.),

Oesterr. Waffenfabrik.

... Stara kolesa se zamenjajo. ...

IVAN JAX & SIN, Ljubljana, Dunajska cesta šte. 17.

Železniški upokojenec
43 let star, ki je že tri leta služboval v uradniški skladnici za pisarja, išče primerne **pisarniške službe.**

Ponudbe pod »Zvest in zanesljiv« upravništvu »Slovenca«.

1452 3-2

KOČIJA
(Öhlachse).

s streho, črno lakirana za 2 konja, popolno nova, moderno izdelana, se **proda** za 600 kron pri Ant. Pelcu, Ribnica, Dolenjsko.

1468 3-2

2

učenca

sprejme takoj s popolno oskrbo **Janko Šink, svečar** in lektor v Kranju.

1442 10-3

Kuverte s firmo,

- pisma, -

- račune itd. -

izvršuje natančno po

: naročilu :

: Katoliška :

: tiskarna :

v Ljubljani.

C. in kr. dvorni založnik in papežev dvorni založnik

1000 52-7

lekarnar Piccoli, Ljubljana

Dunajska cesta (lekarna pri angelju)

opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke:

Malinov sirup, najskrbneje prirejen iz aromatičnih gorskih malin, je izredno čist izdelan, nepreosljive kakovosti pomešan z vodo da prijetno in žejo gasečo pijačo. — Steklenica 1 kg sterilizirana, velja K 1-50, 1/2 kg steklenica K —90, poštni zavoj, neto 3 kg, franko zavojna in poštnina K 5 60. Razpošilja se tudi v sodčkih po 10, 20, 40 in več kg.

„Bibe“, brezalkoholna pijača iz sadnega soka. Pomešana z vodo da prijetno, žejo gasečo ter redilno in za prebavne organe zdravo pijačo. Steklenica 1 krono.

Železnato vino vsebuje za slabokrvne in nervozne osebe, blede in slabotne otroke lahko prebavlja železnat izdelek. Ena politerska stekl. 2 kroni.

Tinktura za želodec je želodec krepi, tek vzbujajoče, prebavo in odprje telesa pospešujoče, sredstvo. 1 steklenica 20 vin.

Naročila se točno izvrše proti povzetju.

**Podružnica
v Spljetu. :**

**Delniška glavnica :
K 2.000.000. :**

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2 : : :

obrestuje

vloge na knjižice in v tekočem računu od dne vloge do 4 1/2 %.

Rentni davek plača banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev snuječe se »Hotelske družbe z omenjeno zavezo Triglav« po kron 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

**Podružnica
v Celovcu. :**

**Rezervni fond :
K 200.000. :**